Орган Руського Народного Союза в Америці

СВОБОДА

В лучності сила!

SVOBODA

РІК XX. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ. ЧЕТВЕР, 11-ГО ЛИПНЯ 1912. ЧИСЛО 28. | VOL. XX. JERSEY CITY, N. J., THURSDAY, JULY 11. 1912. No. 28.

ОГОЛОШЕНЕ.

Отсим подаєсь до загального відома всім відділам і їх членам, приналежачим до „Руського Народного Союза", що

XII-та ГОЛОВНА КОНВЕНЦІЯ „РУСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА"

відбуде ся

в місті Wilkes Barre, Pa., почавши від дня 9-го вересня 1912 року.

Згідно зі статутами Р. Н. Союза, кождий відділ Р. Н. Союза, котрий сповнив всї приписи і постанови, приписані статутами тої Орґанізації, має право вибору делеґата на Конвенцію. — Вибір делеґатів має відбутись протягом місяця липня с. р. так, щоби до 9-го серпня (August) с. р. всі делеґати були вибрані, як також їх імена і адреси були заслані до Головного Уряду Р. Н. Союза.

Ні один відділ Р. Н. Союза, котрий не був членом Орґанізації що найменше шість місяців до речинця вибору делеґатів, не має права до вибору делеґата. — Ні один відділ Р. Н. Союза, котрий не сповнив всїх своїх обовязків супроти Орґанізації і її статутів, як: неплачене точного і повного розмету, (§ 147 новий статут), приниманє членів до відділу а до Р. Н. Союза ні, або на оборот, (§ 270 новий статут), невиконуванє припоручень Головного Виділу Р. Н. Союза (§ 271, буква б, новий статут), не має права вибору делеґата, згідно зі статутами Орґанізації (§ 9 новий статут).

Ніякий відділ не може вибрати за делеґата такого члена, котрий є рівночасно чи то головним чи місцевим урядником иншої подібної орґанізації.

Відділи, котрі мають право до більше як одного голосу, застосують ся до § у 18-го новий статут, як також до § у 17-го новий статут.

Делеґатом на Конвенцію може бути вибраний кождий член Р. Н. Союза, котрий є що найменше 6 місяців членом того відділу і Р. Н. Союза та вміє читати і писати. — Відділи, котрі не хотять висилати делеґатів, а хотіли би, щоби їх відділ був заступлений, мають застосуватись до §-у 15-го новий статут.

Місце конвенційної галі, як також порядок Конвенції буде оголошений пізнїйше.

McAdoo, Pa., June 20. 1912.

Д. КАПІТУЛА, гол. предс., **А. ШАРШОНЬ**, гол. касієр. **С. ЯДЛОВСЬКИЙ**, гол. секр. фінанс., **Т. ЛАБОВСЬКИЙ**, гол. секр. рек.

ВІД ГОЛОВНОГО УРЯДУ Р. Н. СОЮЗА.

З нагоди наближаючої ся XII-ої головної Конвенції Р. Н. Союза отсим подає ся до відома усїм членам Р. Н. Союза, як слїдує: орґан тоїж орґанізації, „Свобода", буде приймати від кождого члена і оголошувати друком усякі передконвенційні проєкти і уваги, але тільки маючи на увазї добро і розвій орґанізації; проєкти, які вносили поміж членів роздор і колотнечу або служили якимсь партійним цілям або мали полїтичну закраску, безусловно не буде містити ся.

МекАду, Па. 20. червня 1912.

Гол. Уряд Р. Н. Союза.

Новинки.

Номінація Вілсона. Минувшого тижня закінчила ся в Балтімор конвенція демократичної партії. На сїй конвенції іменовано кандидатом на президента Злучених Держав В. Вілсона, теперішного ґубернатора стейту Ню Джерзи. Проти Вілсона висунуло було консервативне крило сеї партії Клярка, який одначе провалив ся. Сю побіду радикальної части демократів приписують „вічному" кандидатови сеї партії, Браєнови, який зумів приєднати собі одну частину делеґатів і за помічю їх голосів перехилив побіду на сторону Вілсона. Богато часописий і політиків віщують, що Вілсон зістане вибраний президентом, бо на него упаде богато голосів з партії републиканської, котра тепер — як звісно — роздвоїла ся. Кажуть навіть, що Рузвелт не буде вже закладати „третої партії", але се мабуть тільки здогади, бо „Тедді" не з тих, що уступають...

Бестіянський злочин. В минувшу неділю найдено в дільници Ню Йорка, Бронкс, недалеко парку Кротона, тіло 12 лїтної дівчинки, Юлії Коннор. Невислїджений доси злочинець звабив дївчатко до недалекого пустого помешканя і тут допустив ся нїй злочину насильства та опісля забив її 36 ма ударами ножа. Покалїчене тіло дївчинки, без убраня, викинув опісля на пусту будівельну площу де і тіло найдено. Найспритнїйші нюйорські детективи глядають злочинця.

Дві великі зелізничі катастрофи. Дня 4. с. м., о год. 5.25 рано, збили ся в місцевости Ґібсон (три милї на схід від міста Корнінґ, Н. Й.) два поїзди компанії Лякаванна. Наслідки сеї колізії були страшні: погибло 41 осіб, а ранених начислено 60. Прогульковий (excursion) поїзд No 9, що виїхав з Ню Йорку о год. 8.55 в середу вечер до Niagara Falls, задержав ся задля перешкоди на головнім шляху у названій в горі місцевости і поуставляв відповідні сиґнали, забороняючі візд на сей шлях всім иншим поїздам. З причини густої мраки машиніст поспішного поїзду No 11 не добачив сих сиґналів і наїхав цїлою силою пари (гнав зі швидкістю 65 миль на годину) на стоячий на шляху поїзд. Сей недогляд був причиною сього страшного нещастя. Всї убиті і покалїчені були пасажирами поїзду прогулькового; на поїздї поспішнім покалїчило лише одного топника, а машиніст сього поїзду Шредер вийшов з колізії цїло. На місци катастрофи діяли ся довший час страшні, трогаючі сцени. Деяких людий поторощило до тої степени, що годї було їх пізнати. Між убитими було богато дрібних дїтий. Один мужчина по страті своєї жінки збожеволів. Кільканайцять убитих осіб будуть похоронені в однім спільнім гробі, а се тому, що не мож було довідати ся анї про їх назвища анї про місце їх походженя.

Друга подібна катастрофа скоїла ся дня 5 с. м. пополудни в місцевости Вілпен, Па. (1½ милї від місточка Лїґонієр, а 10 миль від міста Лейтроб). З Лїґонієр виїхав прогульковий поїзд зелїзниці Ligonier Valley. Сей поїзд мав лише один пасажирський віз, попиханий льокомотивою. На сей поїзд наїхав з заду тягаровий трен, тягнений двома льокомотивами. Наслідок удару був горендальний, бо цїлий віз, наповнений у щерть людьми, розбив ся на дрібні кусні. Згинуло 20 осіб, покалїчених 30. Тільки один пасажир вийшов без шванку. Між убитими і пораненими пасажирами було богато жінок і дїтий. — Руський душпастир з Лейтроб, Па., о. М. Данилович, прислав нам в тій справі отсю коротку новинку (ширший звіт обіцяє прислати пізнїйше): „З Русинів боре ся зі смертию Мих. Гудак з Wilpen, Pa., ногу зломило Андрієви Ріділа, а Тимко Сьпівак, родом з Бортного, пов. Горлиці боре ся зі смертію. До шпиталю в Latrobe привезено около 30 осіб, з тих кілька померло. Часть покалїчених відвезено до Пітсбурґа, а часть добувають ще в тій хвили як пишу. Померло до тепер около 25 люда".

Цікава знахідка. Часопись „Россія" повідомляє, що недалеко села Ахмалжі, душетського повіту, знайдено в лїсї стародавний склеп. Склеп сей виглядає як велика, тільки низька сьвітлиця облицювана камінєм. В склепі лежать поруч чотири людські кістяки, страшенно великі (разів 1.5—2 більше звичайного кістяка.) Кістяки лежать очима на захід; руки у них витягнуті здовж кістяка. В одного з кістяків на лобі, трохи висше висків, ясно (?) помітно пару ріжків (?). Сей кістяк лежить трохи далї від иньших, очима на північ.

Передконвенційні уваги і проєкти.

4.

Братя Союзовці! Наближає ся XII. Головна Конвенція, як про се оголошено в 26-ім числі „Свободи". Як показує справоздане Головної Контрольної Комісії, то наш Головний Уряд дуже красно ґаздує, як в членах так і фінансово, за що належить ся йому честь і слава. А тепер мій проєкт є такий: 1) щоби місцеві Відділи вибирали за делеґатів віком старших членів; 2) Посмертне най зістане по старому; 3) Конвенція щоби відбувала ся що три літа, а тим би защадило ся богато коштів конвенційних; 4) щоби нагорода грошева орґанізаторам була знесена, а перемінена на відзнаки гонорові; 5) „Свобода" словенська щоби друкувала ся на 12 сторін, як і руська, понеже ті члени, що її дістають, суть покривджені; вони так само прецінь платять на орґан як і другі а дістають ґазету в меншім обємі; 6) Головний Уряд нехай буде той сам, єсли схоче при няти сей труд на себе і на далі. Може на се послідне котрий з шановних членів подумає собі які подібні річи, але я з мого власного переконаня знаю, кілько то Головний Уряд, а особливо Головний фінансовий секретар, витерпів від ворогів нашої орґанізації; навіть циркулярі були розіслані по Відділах про неволю в Рускім Народнім Союзі. То всьо була лож; вороги, бачте, хотіли підкопати фундамент під нашою славною орґанізацією. Та наш теперішний гол. Уряд то скала і до кирині недопустив. За се най буде йому честь і слава. 7) За делеґатів вибираймо лиш таких членів, котрі суть доброго характеру і походять з робочої кляси, бо від делеґатів найбільше залежить, щоби потім на Конвенції був спокій...

Йосиф Дзюрка,
член Відділу 193 і місц. орґанізатор.

5.

Щоби Р. Н. Союз осягнув свою ціль Статутову і фактично з'єдинив усїх Русинів і їх потомків, замешкалих в Америцї, то Р. Н. Союз мусить тримати ся проґрами чисто народної (української) а лишити на боці всякі партійні справи, як віру, сповідь і т. и. Дальше будучі делеґати на К. повинні застановити ся над наслідками Конвенції, котра то Конвенція чейже не принесла богато користи Р. Н. Союзови, але противно, і вистерігати ся попасти в подібні блуди. Рівнож після моєї гадки назва Р. Н. Союза по руськи повинна остати та сама, але по анґлійськи змінити з „The Little Russian National Union of America" на „Ruthenian-Ukrainian National Union of America", бо чейже члени Р. Н. С. не суть якимись „маленькими Русинами" — Little Russians; та навіть і встид Анґлійцеви відповісти на його запит: „якої інституції ти членом", що я членом „мало-російської нар. унії" (L. R. N. U.). — Всї місячні вкладки повинні члени платити після літ, так, що єсли член вступить до Р. Н. С. маючи літ 16, то плативби о половину менче місячного розмету від того члена, котрий має 45 літ, як вступив до Р. Н. С. Розумієсь, що платня йшлаб постепенно після віку від 16—45.

Всї додаткові місячні вкладки, як на Фонд Еміґраційний, Бідних і Народний не повинно платити ся кождого місяця з розметом, з тої причини, що суть такі члени, котрі живлять численну фамілію та їм нераз стає тяжко заплатити тих додаткових пару центів; він не жалує для свого народу, та другим разом дасть доляра і [illegible] на всякі подібні фонди. По друге члени Р. Н. С. не зазнають якихсь надзвичайних гонорів з причини, що вони платять на всякі фонди кождого місяця. Наш нарід єсть і так жертволюбивий і на кождий поклик відгукне ся долярами, єсли тілько може. Отже всякі додаткові фонди відкинути, а сотворити оден сильний Фонд Орґанізаційний.

Кождий місц. орґанізатор Р. Н. С. намовляючи когось, щоб той вступив до Р. Н. С., почує звичайно від молодїжи: менї по смерти гроший не треба. Розібрати справу, се по троха і рація. Отже я пропоную, щоб Конвенція ухвалила так, щоб Р. Н. С. виплачував якусь малу суму місячно хорим членам, розуміє ся на рахунок посмертного. То суть мої гадки. Люди компетентнійші може зроблять ліпше.

Григорій Болюх
St. Anselm's College, Manchester, N. H.

6.

Як вже відомо кождому членови Р. Н. С., дня 9. вересня 1912 розпічне ся XII-та Головна Конвенція у місці W. Barre, Pa.

Як знаємо то Г. Уряд нашого Р. Н. С. попри нашу орґанізацію веде ще другу невеличку орґанізацію, т. є Р. М. С. Отсей діточий Р. М. С. зростає дуже помаленьки.

Дорогі Братя і члени Р. Н. С. Кілько то нас Русинів єсть членами Р. Н. С., а наші діти ми асекуруємо у инших Comp. Скаже дехто: бо аґенти вічно лазять по плейзах і колектують за діти. Добре! Але чи за твій гріш дістанеш що?

В часї якогось трафунку такий аґент скаже звичайно, що колектор виїхав до Філядельфії або де інде та забрав з собов тії книжки а ти чекай поки він не приїде; а коли приїде, то Бог знає.

Дорогі Братя і члени Р. Н. С. Приходить XII. Г. Конвенція. Делеґати, котрі будуть вислані на Конвенцію з всїх Відділів Р. Н. С., нехай застановлять ся над способами, ведучими до того, щоби кожда руська дитина стала членом Р. М. Союза. Погляньмо у Календар стор. 27. і придивім ся, яку то суму виплачує Р. М. С. в часї смерти дитини.

Єсли би дитина не умерла до 18 літ, то по 18-роках Р. М. Союз повинен би виплатити ті гроші дитині або родичам чи опікунови а будемо певні, що єслиб так рішено на конвенції то в короткім часї Р. М. Союз перевисшив би своїми членами Р. Н. Союз.

В. Стецула
секр. від. 223 Р. Н. С.
16 Hartford St., Ashley, Pa.

7*).

II. Дуже важною точкою у нашій роботі є безперечно се, яку інтеліґенцію ми витворимо в Америці. На жаль тутешні обставини є такі, що американські школи, виховують що-правда, практичних бизнесменів, але не дають молодїжи ніякого ідеалу. Великі кличі про волю і братерство людий не находять ніякого відгомону в души американського студента. Підчас коли студенти в Европі є найживійшим елєментом визволеня, коли майже кождий учить ся і живе в надії, послужити свому народови та вселюдським ідеям, тут, в Америці, студент учить ся для бизнесу, а мріями, які його душа голубить, се доляр, се „barrels of money". Американські університети запомагані і контрольовані міліонерами, виховують молодіж безідейну, після вподоби і шабльону старих капіталістичних грішників. На американських університетах продукує капіталістична система своїх яничарів. Тож не диво, що пересічний студент в Америці, се явний ворог визвольного руху робітників. Для американського студента прямо роскіш бути страйколомом. Коли де вибухне страйк, а є там університет, мож бути певним, що перші підуть скебувати студенти. І не нужда примушує їх ставати по стороні визискувачів. Ні! Погорда і ненависть до робучої кляси на дні душі, чинять для американського студента найбільшу приємність, коли може пошкодити змаганям до еманципації робучої кляси.

Проте не дивниця, що рік-річно богачі сиплять міліони на університети. Не о просьвіту розходить ся міліонерам. За ті гроші вони купують собі всю висшу інтеліґенцію, щоби мати добрих атаманів на своїй панщині. Коли ще зважимо, як високі є оплати університетські, пересічно около 150 дол. річно, то побачимо, що до сьвятині розуму, бідним вступ замкнений. Наука уважає ся в Америці за орудіє надто небезпечне, щоби до неї допустити біднійші кляси. Білі ніґри нехай вміють читати, писати і рахувати, бо се потрібно до всякої найпідлійшої роботи, але від висшої науки бідним засї! Бідного не так легко перекупити, хоть здає ся воно легким. Бо бідний тямить біду; його родинні звязи і дружба все викинуть йому в очи його підлоту. Коли лише крихітка серця та характеру полишить ся в него, він спізнасть, що він продав душу, захвалюючи і бороняче безправство, котре держить в неволи і нужді сотки його власних свояків та другів. І такий за миску богацької сочевиці не продасть права на житє і свободу та справедливість людий, з котрими зріс, жив і терпів.

А тепер вернім до наших обставин оттут. Кілько і якої вартости інтеліґенції годні ми мати в Америці? — Грошеві перепони перепустять тільки невеличке число Русинів до покінченя висших студій. А із того малого гурту, який процент схоче працювати для руської еміґрації? — Мінімальний.

Національно неосьвідомлений хлопець буде встидав ся народу, котрий не має своєї держави і котрим так мало інтересує ся всесьвітна історія. Він анї не схоче, анї не зуміє завдати собі труду, аби пізнати нашу бувальщину „не голосну а правдиву, як Господа слово". Він не ввійде у се і не пійме, кілько сил і труду і мозолів тре було перенести Русинам, аби бути тим, чим єсьмо; для него будуть чужі наші надії і пляни — він ошоломлений богацтвом і силою Америки, вибере найлекшу дорогу — стане Американцем. — Коли не забуде по руськи, коли часом публично заговорить до нас і по нашому, то лиш ради бизнесу. Або буде потребував руських голосів, щоби осягнути уряд або руських костумерів для гроший! Руського чутя, руського духа не буде у нім ніколи!

То щож нам робити? Чи послухати тих, що нас колишуть до сну байками про висшу руську школу в Америці?

Може, може за сто літ великої праці і зібралиб ся фонди, але тоді вже не буде кому до тої школи ходити. Не маючи своєї патріотичної інтеліґенції, ми пропадемо в Амареці яко народ. Ми мусимо, не гаючи ся, обдумати сейчас, що нам робити із нашою молодіжию. І се друга преважна робота для Р. Н. Союза. Ми мусимо мати свій американсько-український інститут у Львові. Із того інституту буде наша молодіж з Америки ходити до реальних шкіл, техніки, ґімназії і університету. Буде жити і виховувати ся між своїми людьми, переймати ся своїм духом, учинить тревалу злуку із рідним краєм. Дома будуть учити ся по анґлійськи, щоби могчи вернути до Америки. Америка потрібує европейських лікарів та техніків; ми потрібуємо сьвящеників. А хто схоче стати адвокатом, може по матурі вернути сюди і доповнити фахові студії. І з огляду на бизнес, з европейською наукою де-де більше заробить, чим з американською.

Удержанє в інституті, в краю, вийде кілька раз дешевше, чим тут. Пересічний робітник буде мав змогу бодай одну дитину післати, коли тілько буде здібна до науки. А публичними складками мож буде допомочи біднійшим. — Одним словом, се справа така ясна і легка, що вимагає лише дрібку доброї волї. Треба тілько дати початок. І той початок повинен вийти від сегорічної Конвенції Р. Н. Союза. Панове Делеґати! Посьвятіть один день на обговоренє громадських наших справ. І між иншими, виберіть Комітет для заснованя американсько-українського шкільного інститута у Львові. Краєві теперішні бурси не для наших хлопців, хотяйби за про те, що наші мусять вчити ся і знати добре по анґлійськи і американську історію. Крім того мусимо більшу увагу звернути на ґімнастику і спорти. Та і се буде гаразд, що се буде одноцільна громада чи до самого веденя, чи виїхати на прогульку, вакації і т. др.

Та не забудьте, що нам не слїд бути пізними Іванами. Тисячі наших дітий підрастають і потребують своєї рідної просьвіти!

Н. Є.

*) Гляди I-ша часть, чисел. 27.

8.

Вже 9-го вересня з'їдуть ся делеґати Союза в числї понад 300 членів, побудуть 3—4 дни, заберуть кільканайцять тисяч долярів — а питанє, що доброго вони зроблять за се для членів і будучности орґанізації? Бо єсли мають з'їхати ся, аби висварити ся і вкінци вибрати нових урядників чи там наново старих на два роки, аби опісля то само робити — то шкода викидати тілько гроша на такі дрібниці, особливо для нас бідних Русинів. Делеґат, єсли їде на конвенцію, повинен наперед враз з другими членами братства застановити ся добре, яке жаданє має предложити в часї конвенції, за чим має голосувати, щоби то, що ухвалять, було добрим і пожиточним для орґанізації і її членів. Бо єсли хто належить до Р. Н. Союза, то певно не від паради приступив, але кождий числить на се, що в разї його смерти або калїцтва, нї він сам, нї його родина не лишуть ся без помочи. Отже длятого, і лиш длятого, кождий належить до орґанізації. І тому кождий член, а тим більше делеґат, повинен дбати і о се старати ся, аби Р. Н. Союз був найліпший під кождим зглядом і міг сповнити надії, які на него покладає ся.

Тому під розвагу делеґатів подаю кілька проєктів. В нашім Р. Н. С. всї видатки покриває ся розметом. Ся засада є похвальна, але для всїх членів не є справедлива. І чи скорше чи пізнійше мусить прийти до сего, що будемо платити не розметом але після літ. Та серед теперішних наших обставин я зі своєї сторони не радив би переводити такої ухвали з двох причин: 1) члени Р. Н. С. з сею справою не суть обзнакомлені — а така ухвала зроблена на борзї може пошкодити орґанізації, 2) богато членів на-

(Продовженє на стор. 5-ій.)

Олекса Стороженко. 4)

Марко проклятий.

(Дальше).

IV.

Після сього розказу, Марко, схиливши на груди свою бідолашну глову, важко дихав... Видко було, що згадавши пропле і свою гірку долю, дуже засмутилась його душа і защеміло таки серце...

— З того часу, — знов почав він жалібно, — оттак, як бачиш, козаче, блукаю по сьвіту і нічого собі не вдію... Радив ся я з ченцями, з попами, і один тільки пустельник, у Карпатських горах, от-що мині сказав: „Одпущення гріхів і награду од Господа той тільки добуде, хто сповня Його сьвятий закон і волю, не з користи і благ будущої жизні, а на втіху і велику радість своїй душі і серцю; хто, як сказав Спаситель, возлюбить ближнього як себе самого". Почувши оттакі пустельникові речи, став я згадувать усе те добро, що доводилось робить людям, і вийшло, що робив я не од щирої души, а тільки щоб збавить ся од важкої торби і осоружного сьвіту... Що-ж мині робить, коли — як живу на сьвіті — в мою зелізну душу і камяне серце не западало ще жалю до мого ближнього і на макове зернятко!...

— А полегшала твоя торба, — спитав Кобза — з того часу, як ти з нею носиш ся?

— Часом і полегшає, а часом ще важче стане.

— Роскажи-ж мині ще, Марко, як ти там по пеклу товк ся і порозганяв з-відти усіх чортів?

— Ось як воно здїялось, слухай. — Було се у ті часи, як Ляхи з козаками жили чесно по братерськи. Хоть не одної матери були ми, значить, діти, так закон же оттої посполитої річи для кожного був рідним батьком. Не було тогді і чутки про ту гемонську вунію, на Вкраїні не лаялись ще кателиком; Єзуїти і патери не шинковали чоловічою кровю, магнати не топтали закону і не знущались над козацькими привилеями. Добре тогді жилось на Вкраїні, тільки не мині, я блукав по сьвіту, як і тепер блукаю, і не бачив кінця моїй лютій муці. Скільки разів намірявсь я наложить на себе руки, а нічого не вдіяв: повішусь — гілляка зломаєть ся; бурхнусь в воду, щоб втопить ся — плаваю як цурупалок; звалюсь з високої скелі в глибокий бескед або у кручу — і скочусь неначе те покотьоло, не забившись. Тільки ще гірш, — видно, прогнівляв Господа, бо кожен раз, після таких замірів, торба моя ще важча ставала... Дуже таки обридло мині вештать ся по осоружному сьвіту з нудьгою, та з отсією торбою; піду, думаю собі, ще в пекло, хоч буде гірше, та инше, як там кажуть люде. От і став я шукать знахарів та усяких характерників і розпитувать дорогу у пекло. І довго я розпитував про ту дорогу: одні казали — держи в праву руку, на схід сонця, де проклали зірочки дорогу у Русалим, а другі радили: іди та й іди позустріч, як іде Волосожар; а деякі ще инше направляли: от як птиці летять на зиму у вирій, то туди держи шлях, тільки лівійше. Оттак я ходив, ходив, і таки напав на таких, котрі сказали мині, що недалечко од Почаєва, у галицькій землі, є висока, превисока гора, а у тій горі є дупло, відкіля на наш сьвіт вилазять з пекла чорти. Довгенько таки блукав я по галицькій землі, поки знайшов гамечки таку бабу-ягу і превелику чарівницю, що добре знала дорогу у пекло, бо й самій доводилось нераз там бувати. Не хотіла було вража баба мині казати, та як висипав я їй на стіл жменю дукатів, то от вона зараз і згодилась. „Так, чоловіче, — каже, — не дійдеш ти до пекла, не здержиш того пекольного вогню, а от, як я тобі дам напить ся чортового зілля, то сама земля під тобою розступить ся і ти зараз опинниш ся у пеклі, а там вже роби, що сам знаєш." — Зварила отта баба-яга в горщечку якесь зілля, пошептала, пошахровала над ним, накрила покришкою і повела мене в глибокий яр, та ідучи усе приказує: „не оглядай ся назад, не оглядай ся!" Дійшли ми до величенного камня, а кругом його ріс густий чагарник; от вона мині й каже: „Сідай же, козаче, біля сього камня, звідси прямий і найблизший шлях у пекло. Як вип'єш отсе зілля не одпихаючи, то сама земля під тобою розступить ся в самісінькім пеклі."

Сів я біля того камня і разом випив те зілля, дуже вонюче і гірке. І двох гонів не одійшла од мене баба-яга, як затуркотіла і зазоропилась підомною земля, заколихав ся камінь, щось загуло і мене разом потягнуло в глибиню... Глянув я в гору, так те дупло здалось мині неначе маленьке віконце. Оттак осідала підо мною земля, осідала, аж поки не стукнув ся я об пекельні ворота. Були вони камяні, дуже товсті і широкі, і од великого жару потріскались. Глянувши у щілину — так мині і блиснуло у вічи усе пекло. Як-раз під мною стояв залізний стіл, так розпалений, що аж побілїв, неначе сонце сяє. Кругом того стола сиділа чортяча старшина, а самий найстарший сатана розліг ся на високому дзиглику. Побіля старшини товпились чорти і чортенята; деякі з чортенят чіплялись за павутину, а инші визирали з тріщин*) Чорти об чімсь радились і гвалтовно гомоніли, часто згадуючи Ляхів і козаків. Став я прислуховать ся, аж чую, найстарший сатана і каже: „Зібрав вас, панове чорти і чортенята, щоб порадить ся з вами, що нам на сьвіті робить з тими анахтемськими Ляхами і козаками?... Згнущають ся вони над нами та й тільки; не боять ся і не поважають нас, з того сьвіту женуть проди!... Невгомонна шляхта розпоїла венгжином половину моїх посланців, чортів, а другу половину звербовали собі в товариство ті шмаровози, розбишаки, козаки-запорожці. Та не тільки козаки на тім сьвіті обіждають нас, а в самісінькім пеклі небезпечно від них: з чистилища швендають собі у пекло люльки палить, неначе в корчму або в шинок який!... Чи чули ви?" каже сатана, показуючи в гору, „щось гуркнуло біля воріт; духом чую, що се мабуть який небудь псюха запорожець, — з того сьвіту лізе в пекло на наше безголовя!..." Духом чуєш, — кажу собі, — постріваї лишень, ще й оком своїм діявольским побачиш!... „На тім сьвіті," знов почав найстарший сатана, „таку силу забрали иродові котолупи, запорожці, що і Татар і Туркоту лущать, а вже що роблять з Жидовою, так і ми, дарма що чорти, того не вигадаєм у пеклі. Біда з ними, та й тільки, — каже, почухавши потилицю: — чого вже я не роблю, чого не вигадую, нічого не вдію з діявольскими синами. Вигадав отто їм тих Аріян**), заповадив школи і друкарню в Рахові і Білгораї, думав — от заведуть ся за ту віру, так ні, бачу, їх не одуриш: не тільки крови не пролило ся, а і мономахії***) між ними не було! А на сеймі так розумно псюхи порадились, хоч-би так і нам чортам. „Яке нам діло", одказали, „до їх віри", се-б то у Аріян: „аби вони були вірними синами і оборонцями річи посполитої!" Не сучі сини як вигадали, аж шолуди тогді на мене напали, трохи з серця не сказивсь!... Теперечки тільки мині й надії, що на тих патерів; так я отсе здав ся на мого Фарнагія, чи не налагодить він того діла, щоб яким небудь побитом розбить те гемонське братерство Ляхів з козаками; так минуло вже кілька років, як не маю від його ніякої звістки... Гей, Фарнагію!" гримнув найстарший сатана, стукнувши кулаком об стіл так, що аж искри всіх чортів обсипали і чортенята, мов груші в осени, посипались з стелі на долівку. „Фарнагію! появись!"...

По другому покрику сатани, швидко вискочив з землі, неначе овражок†), патер з проголеним тімням, в чорній капотці, се-б то в сутані, низенько вклонив ся, та й спитав: „А чого вам треба пане сатано?" — „Тю на твого батька!" скрикнув сатана, зареготавшись на все пекло: „по яківському се ти убраний?" — „Се на мені єзуїтська одежа," одказав Фарнагій, всьміхаючись: „дуже шпарко заволали, так не вспів в свої тілеса перекинуть ся" — „Що-ж ти там робив?" спитав сатана, витріщившись на його. — „Те робив," каже Фарнагій, „що з ласки вашої звеліли, щоб розігнать те райське братерство Ляхів з козаками; так отсе теперечки з'єднав ся я з патерами єзуїтами і став між ними найстаршим, як вони там кажуть: од мажором, а де й глоріум, єнералом в перях*). Та й моторні-ж з біса сучі сини, ті єзуїти!" додав Фарнагій, мотнувши вязами: „нічого корить, з ними обійдусь і без чортів. Отсе недавно тільки перебрались у Крулевство, будемо запроважать школи, колегіати, будовать кляшторі і костели, а там згодом і инше підсунемо. Оттоді вже заведуть ся Ляхи з козаками і почнуть один одного товкти та шпарить**), а щоб ще гірш їх роздратувать, то ми деяких живцем замуруєм по кляшторах, деяких спалим, у инших жили витягнем, не одному горячого сала за шкуру зальємо; на тім сьвіті зробим їм пекло, і до віку вічного нас згадувати-муть!" — „Глядп," перехопив сатана, „щоб того не сталось, що з Аріянами: хирява шляхта на сеймі знов усе до гори ногами переверне!" — „Не бійтесь, вельможний пане сатано," усьміхаючись одказав Фарнагій: „я їм вигадав таку тройчатку***), чи нак дисципліну, що як почустрим†) єю невгомонну шляхту років з двадцять, то де той і глузд і гонір у їх подінеть ся; з панів переведуть ся на шолудових коненят!"... — „Те-те-те!" скрикнув сатана, вискаливши: „спасибі тобі, Фарнагію, за твою вигадку! Дуже дякую... Теперечки і сам бачу, що буде: розумному досить. На віки вічні розійдуть ся Ляхи з козаками. Ляхи, з лукавства та з гонорства, зведуть ся на не-віть що і так одуріють, що жінки між ними стануть розумнійші од чоловіків. Вони будуть у жінок прихвостні, а нам воно й на руку ковінька††)... Накину я на їх німецького батька, московським морозом окочу, та ще жидівського пива їм наварю, та й нехай пють, поки не луснуть. А у тих шмаровозів, козаків, спалю усі слободи, хутори і не оставлю ні одної церкви, усі віддам Жидам на аренду; зроблю з козачої матери мачуху і запроважу між ними панство!"

Та й роздратував же мене такою річю діявольской син! Як крикну я: „брешеш, сатано, ніколи сього не буде!..." І як стусону у ворота раз, в-друге, та так їх з петлями†††), з прогоничом‡) і вивер, та вкупі з ними і сам хряшнув ся як-раз на самого сатану і всю чортову старшину. Чорти перелякались, та в розтїч, а я як ухоплю чорта-патера за ноги і давай ним, неначе келепом‡‡), трощить бісів. Вони тікають від мене, а я мов помелом їх мету, та все дальш, та все дальш, у пекло пру, та пру; дуже таки розлютовав ся і сам не тямив. А тут дивлюсь — неначе вулиця яка, усе казани, казани, з горячою смолою і сіркою, а у тих казанах киплять грішники; так я як ударю патером по казану, то він і переверне ся, горяча смола та сірка неначе вогнена річка розливають ся, а душі грішників пищать як курчата, та ховають ся по кутках. Оттак добіг я до одного великого казана. І тільки замірився, щоб вдарить, коли дивлюсь, аж з того казана виглядують: моя мати, сестра і душі всіх тих, що я загубив; як заголосять: „тікай, Марку, звідси, на сім сьвіті ти нас не вратуєш, а тільки на тім!" Як побачив я їх, то і патера з рук випустив; стою собі, як той телепень, та очима тільки лупаю. А тут де не взяв ся здоровенний чортяка, духом підхопив мене з заду, а чортенята назлітались і митью прибили йому довгенні крила, та й помчав він мене у те саме дупло, у яке спустив ся я в пекло. Може б я випурхав од того чорта, що мене ніс, так бісів син став крутить ся, несе в гору, та знов крутить ся та й кругить ся мов та дзига‡‡‡). Голова у мене закрутилась, не опамятав ся, як він мене і на сей сьвіт виніс... Прокинувсь, дивлюсь, сижу я там, де мене яга посадила біля камня, і вже сонце встає із-за гори; отто цілісіньку ніч товк ся по пеклу!.. З того часу, оттак як бачиш, знов блукаю по сьвіту, і того діждав ся, що усе те здїялось, що намірялись у пеклі чорти зробить: брати стали лютими ворогами, Ляхи звелись на невіть-що, запровожають гемонський звичай, а церкви божі у Жидів в аренді...

Як скінчив Марко своє оповідання, вони дійшли до високої могили, од котрої простяглись дві дороги, одна просто, а друга пішла у праву руку. Був полудень і сонце дуже припікало. Марко і Кобза зійшли на могилу і посідали, щоб трохи одпочить.

— Скажи-ж мині, Марку, — спитав Кобза: — як бачу ти усе знаєш; що-ж теперечки буде з нашою Україною?

— Що буде, то один тільки Господь знає, — одказав Марко, понурившись; — а те, що було, усі знаємо: гетьмана Косинського*) в Бресті живого замуровали єзуіти у Августинських кляшторі; у Варшаві Наливайка**) спалили у мідному бику; з Острянниці жили витягли; з Полуруса живого здерли шкуру і тисячі ще других замордували лютими муками... Теперечки знов потече річка крови; побачимо, що то зробить Хмельницький, чи поможе йому Господь милосердний одчахнуть руський люд од дряпіжних Ляхів!... Прощай же, козаче, — додав Марко, встаючи і скинувши очима на дорогу, що пішла у праву руку, — прощай, се твоя стежка. Мині здаєть ся, що ми з тобою нераз ще стрінемось на тім полі, що орють шаблею, сіють смертію і поливають чоловічою кровю. думаючи, чи не впросте на йому щасливійша доля задля людей...

Кобза і Марко обнялись, пильно глянули один одному в вічи і розійшлись кожен по своїй дорозі.

V.

Довго стояв Кобза на могилі, провожаючи очима Марка; вже і гора його покрила, а йому здавалось, що Марко ще дивить ся на його своїми вірлоокими очима і ніби чує поважну його мову. Жалем нило серце у Кобзи по Маркові; однак як вже він не коверзовав***), щоб впратовать його і навести на стежку спасения, а нічого не здужав вигадать.

Над вечір приїхав Кобза у велику слободу. На майдані збілось богацько народу; якось похмуро озирались вони і об чімсь радились. Глухо розносив ся по майдану їх гомін, ніби приток води далеко десь рвав греблї і хвилї буркотіли, розливаючись по долині.

Побачивши січовика, громадяне оточили Кобзу і стали його розпитувать...

— Чи заступлять ся ж то за хрещений люд наші запорожчики? Чи вони поможуть нам заборонить сьвяту віру і наші козацькі вольности?...

— Як таки не заступить ся, люде добрі, — одказав Кобза, зупинившись коня: — на те-ж вони і січовики, щоб боронить сьвяту віру і хрещений люд; та вже і Хмельницький у коші, щось радить ся і порядкує...

— Чули, чули, заговоріла громада, — прислав він і до нас гінця, привозили і грамоту з Києва, од владики, і він благословляє нас на рушення!... Оддячим діявольским синам, — гукали громадяне, — оддячим!...

Усюди, де не проїздив Кобза, народ ворушив ся; усюди вже запобігли гонці Хмельницького з грамотою од владики, і наралї люд на сьвяте діло. У сій слободи пограничної з Московщиною України не заходили ще жолніри й ксьондзи, не шинковала й Жидова, так ніхто не боронив рушеню слобожан.

*) і **) отсе все було поголоска, яка кружила між народом, та яку не потвердила історія.

***) коверзовати — міркував.

(Дальше буде).

---

*) тріщин — щелин.

**) Аріяни — протестантська секта, дуже розповсюджена в XVI-ім віці.

***) мономахія — двобій, поєдинок.

†) овражок — овражок.

*) перекручений латинський вислів:

**) шпарить — пражити, смажити.

***) тройчатка — канчук сплетений з трох ременів.

†) почустрити — побити.

††) на руку ковінька — як раз того й треба.

†††) петлї — завіси.

‡) прогонич — клямка.

‡‡) келеп — топір, булава.

‡‡‡) дзига — фуркало, гучок.

КАЛЕНДАР.

ЛИПЕНЬ.

н. ст.	Дні	Руські сьвята
11	Четвер	Кира і Іоана
12	Пятн.	Петра і Павла
13	Субота	Собор 12 Апостолів
14	Неділя	Косми і Дамяна
15	Понед.	† Пол. Ризи П. Б.
16	Вівтор.	Анатолія
17	Середа	Андрея критського

НОВИНКИ.

Протиукраїнський похід в Росії доходить до сього, що, як доносить ,,Рада", в деяких київських часописях надруковано оповістку, що в осени буде скликана в Петербурзі спеціяльна нарада для боротьби з українським сепаратизмом, неначе з яким стихійним нещастєм. Видко в бюрократичних верствах Росії українство уважають за таку грізну примару, що звичайні методи боротьби з нею вже не вистарчають і треба вигадати якісь надзвичайні. Але-ж нам здасть ся — пише ,,Рада" — що коли таку нараду справді скликано, — а за наших часів усе можливо, — то ледви чи що нового зможе вона вигадати. Бюрократичні методи боротьби відомі: репресії, репресії і ще раз репресії. Коли знайдуть, що теперішніх заходів ще не досить, то візьмуть їх у побільшеній мірі. Можна-б бояти ся, що нові заходи, які вигадає нарада, пошкодять українству. Але що до сього, ми дозволимо собі бути оптимістами. Коли вже нам зроблено таку честь, що поставлено в один ряд зі стихійними нещастями, то маємо право думати, що се ,,нещастя" й істнувати-ме собі стихійно та розвивати-меть ся, поки будуть для нього природні підстави, — тоб-то поки український народ жити-ме й розвивати-меть ся. І сьміємо думати, що ніякими спеціяльними нарадами того ,,нещастя" не спинити і не знищити...

Москаль збирає військо на австрійській границі. Військова ґазета, що виходить у Відни пише, що Москаль збирає військо на границі Галичини і Буковини і мабуть готовить ся до війни. А воно таки по правді на таке подобає, бо знов по Галичині крутять ся російські шпіони, котрих обводять зрадники-кацапи, тай підглядають і беруть на рисунок мости, колії і дороги. Жандарми мало не що днини арештують тих кацапських шпіонів, між котрими є й фалшовані попи і навіть жінки. От яких песїх способів уживають вже ті кацапські запроданці. — В Підволочисках, на російській границі, арештовано дуже по панськи одітого чоловіка, що підглядав австрійські кріпости. А був се перебраний російський офіцир, на імя Ваньоф.

Градові тучі. Дня 14 м. м. навістила страшна градова туча декотрі сторони городенського повіта. Найбільше потерпіли села Раковець, Ісаків, Семенівка, Гарасимів, Незвиска, Воросів, Чортовець і Лука, де град винищив майже все збіже. Град падав величини кулака і курячого яйця, в хатах повибивав вікна, подіравив криші та покалічив людий і звірята. Крім того лютила ся ще так страшна буря, що в лісах поваривала дерева з корінєм і богато поломила. Такого знищення найстарші люди не памятають. Шкода величезна, а обезпечених від граду було дуже мало. — Того самого дня навістив град яких 30 сіл домбровського повіта в західній Галичині і вибив всї засіви в поли. І тут покалічив град богато людий та вибив богато птиць і дробу. Крім граду була тут ще так величезна злива, що знищила до послідка все, чого ще град не знищив.

Московська мова в латинських костелах. Виленська поліція зажадала від католицьких ксьондзів звіту, які парохіяни говорять польською мовою. Сї інформації потрібні поліції на те, щоби переконати ся, в яких парохіях ввести московську мову в додаткових богослуженях. Польські ксьондзи відмовили ся давати всяких пояснень, покликуючи ся на розпорядок свого епископа.

Щастє нещасливого студента. Недавно доносили ми про судову розправу, яка відбула ся перед віденським судом проти буковинського студента медицини Берґавана, який в крайній нужді украв плащ товариша, щоб ратувати себе перед голодовою смертію. Суд увільнив його від кари, беручи на згляд його примусове положенє. Скоро ся вість розійшла ся в часописах, став Берґаван нараз щасливим. Із всїх усюдів посипались складки для нещасливого студента, які дійшли вже до трьох тисяч корон. Крім того богато віденських родин жертвувало йому безплатне приміщене на цілий час його студий, деякі зголосили ся до нього з інтратними лекціями, а в додатку надіслано йому около сорок комплетних одежий. Надто буковинський краєвий Виділ виплатив йому давнійше вже признану стипендію. Ущасливлений студент не забув однак на свого хорого батька, убогого румунського пароха, якому вислав сейчас 200 корон. Решту вложив до сиротинської каси в одним з віденських судів, звідки буде побирати гроші місячними ратами. В той спосіб забезпечено нещасливого студента коли вже не на цілий час його студий, то хоч на найблизший час.

Убійство в адвокатській канцелярії. В Тернополи прийшов дня 12 м. м. до канцелярії адвоката д-ра Зляткеса селянин Микола Онисько з Чорторії зі своєю жінкою Софією. Мали вони уложити між собою сепараційний акт. Але коли канцелярію замикано, не прийшло ще до порозуміня: тому лишив їх адвокат в канцелярії, а з ними також сестру Ониська Марію. Зараз потім звернув ся Онисько до жінки з предложенєм, щоби відступила йому половину хати, обіцюючи її за се... поцілувати. Марія Онисько відвернула ся до вікна, щоби не перешкаджати перепросинам. Але в сїй хвилї хопив Онисько жінку одною рукою за шию, а другою всадив її ніж в серце. Лиш стогін розляг ся в комнаті і Софія Онисько сконала. Прийшла поліція і лїкарі, але могли ствердити лиш смерть; убійник втік і доси ще його не знайшли.

Страшний огонь вибух о годині 10-ій рано дня 9-го м. м. в селі Сімянівських Конюшках коло Самбора. Згоріло до тла 11 господарських забудовань. Завдяки енерґічній ратунковій акції уратовано прочу часть села і двір.

Дорогий архіольоґічний скарб. На Таврії коло херсонського монастиря, робітники що ломали камінь, знайшли стародавню могилу - памятник. Могила була цїлу добу без догляду і з неї богато стародавних річий розкрадено. В загальній могилі є кілька гробниць, сила кістяків, дві бронзові монети християнських часів і одна з перед сто років до Рождества Христового, скляний бальсамарій дуже штучного виробу, кілька намистинок і підошва дитинячого постола.

Довкруги землі в 16 мінутах се останний рекорд, який здобула редакція дневника ,,Таймс" в Ню Йорку. Ходить тут о телеґрафічну депешу, надану з Льондону до Ню Йорку. Телеґрама звучала так: ,,Ся депеша має зробити подорож довкруги сьвіта ,,Таймс" Ню Йорк". Депеша була надана точно о год. 7-ій вечер, а о год. 7-ій мін. 16 і секунд 30 прийшла вже назад. Перейшла вона 17 стацій і відбула 28.613 ґеограф. миль. Рекорд ,,Таймса" хоче побити ще один нюйоркський дневник, який твердить, що його депеша верне ще о одну мінуту скорше. Треба о тім знати, що ті дневники мають телеґрафічні уряди у своїх льокалях, що незвичайно уможливлює поспіх наданої депеші.

Арештоване консуля. В Женеві арештовано австро-угорського консуля, Падовець-Кгана, під замітом спроневірення 25.000 франків. Недавно обрабовали опришки австро-угорський консулят. По арештованю їх показало ся, що сам консуль належав до їх спілки.

Зелізниця через Африку. Кільканайцятьох французьких міліонерів вислало до Африки з Парижа комісію, що має основно переглянути терен нового зелізничого шляху. Він має починати ся в Альжирії, йти через серединуАфрики до рога Капштад. Довжина його буде виносити 10500 кільометрів. Отже сей шлях буде довший від сибірійського, який числить 8.600 кільометрів. Перейде він через краї, котрі перед 50 роками людям не були ще зовсїм звісні. Шини будуть положені ширше ніж у нас, а навіть ширше ніж в Росії. Особові вози будуть мати подвійні стіни для охорони перед спекою, а скорість поїздів обчислюють на 60 кільометрів на годину. Їзда сею зелізницею буде коштувати більше ніж корабельна, але за те буде коротше тревати. Зелізниця буде служити для привозу европейських товарів і вивозу сирих плодів а також худоби. Крім сього економічного значіня, буде мати також стратеґічне. Вона дасть Франції можність утревалити своє володінє в середущій Африці та получити свої північні кольонії з середущими. Будова сеї зелізниці буде коштувати міліярд франків, який не одного може відстрашити від участи, але досьвід з каналом Суеським і Панамським зможе розвіяти всякі сумніви про рентовність сього сьвітового, високо культурного діла.

Хустинка барометром. До предсказуваня погоди уживає ся звичайно барометру. Але житє практичне учить, що барометри в певній мірі можуть заступити й инші предмети, на яких впливає воздух. Таким барометром може бути льняна або батистова хустинка. Треба її виставити на ділане воздуха, а один погляд на неї вистарчає на се, щоби довідати ся чи буде дощ чи погода. І так, коли хустинка набирає краски голубої, то треба сподівати ся погоди, коли рожевої то дощу. Однак треба перед тим намочити хустинку в кобальтовім хльорку. Коли є воздух вогкий, значить, коли в нім находить ся много водної пари, тоді вглитає хустинка сю вогкість в себе, а кобальтова сіль, яка у ній находить ся, набирає рожевої краски. При великій скількости вогкости у воздусї, хустинка стає зовсїм білою. Коли воздух є сухий, коли є всякі вигляди на погоду, тоді сіль кобальтова прибирає краску голубу. При воздусї дуже сухім, стає хустинка фіолєтною. Тоді заповідає ся стала погода.

Живі реклями. З Парижа доносять, що тамошний президент поліції, Лепін, заборонив роздавати і розкидати по улицях міста які небудь проспекти чи реклями. Хитрі реклямовці впали однак на иншу гадку, якою зуміли обійти сю заборону поліції, а до сего виставляють на сьмих міских волокитів. Наліплюють їм іменно незамітно на плечі дотичну рекляму, чи проспект з образком блазна, з яким они дальше ходять улицями, не догадуючи ся навіть до чого їх ужито. За такими ходячими реклямами, мужчина се, чи женщина, творить ся сейчас мале збіговище, яке раз у раз зростає; кождий старає ся перечитати захваляючу се або те рекляму. Вкінци з великого збіговища догадує ся волокита, до якої цїли єго ужито, і починає проявляти свою злість і обурене, що справляє у збіговища більший сьміх як малюнок кльовна на єго плечах.

Число великих міст. Найновійше обчислене виказує, що на цілій земській кули є 341 міст, які мають принайменше по 100.000 мешканців. З них майже половина, 171, припадає на Европу, 97 на Азію, 61 на Америку, 4 на Австралію, а 8 на Африку. Міст, що числять найменше міліона мешканців є 20, з яких 8 є в Европі, і тілько саме в Азії, 3 в північній, а 1 в полудневій Америці. Таких міст, що мають більше чим пів міліона мешканців є 41. Від 100.000 до 500.000 є 280 міст. Найбільше міст є в середущій і західній Европі, над західним побережем Середземного моря, в північно-західній Америці, в східній Азії і Індіях: Переважне число великих міст є в умиркованій полосї північної півкулї. Найбільше на північ положеним великим містом в Европі є Гелзінґфорс. Найбільше на північ положеним великим містом в Америці є Вінніпеґ; в Азії таким містом є Кірін. Найбільше на полудне положеним великим містом є Мельбурне в Австралії.

ПЕРЕДКОНВЕНЦІЙНІ УВАГИ І ПРОЄКТИ.

(Продовжене зі стор. 2.)

лежить до Р. Н. С. лиш на короткий час; т. є. як довго суть в Америці на роботі і для них є вигіднійше платити розметом. Але хоч такої зміни не зробить ся тепер, то хто знає, чи на слідуючій конвенції не будемо змушені до сего американським законом... Отже аби бути готовими на всякий випадок, я предкладаю, щоби сеся Конвенція ухвалила збільшити фонд резервовий, бо ним треба буде виказати ся в разї потреби. А іменно, щоби піднести вкладку на фонд резер. з 5 цнт. на 10 цнт. для кождого члена місячно. Бо правдивим маєтком членів, котрий забезпечує будучність і долю членів, є **фонд резервовий.** Вправдї послїдна контрольна комісия начислила маєтку Р. Н. Союза на $105.753.15, але коли відтягнемо всї фонди, котрими Р. Н. С. лиш завідує і відчислимо на бік маєток молодечого Р. Н. С., то побачимо, що правдивий маєток звиш 14.000 членів Р. Н. С. з кінцем мая 1912 складав ся з фонду резерв., дому Р. Н. С., друкарнї і фонду розпорядимого, котре то все робить суму $74.585.46 або около $5.00 на кождого члена.

Друге, на що я радив би звернути увагу є се, щоби адміністрація Р. Н. Союза була як найменше коштовна. І так урядників добре було би вибирати о скілько можливо недалеко від New Jersey стейту, щоби подорож їх на ріжні засїданя не пожирала богато центів. Бо напр. за дорогу одного урядника мешкаючого в Chicago можна дуже добре оплатити дорогу всїх прочих урядників. А через менший видаток на непотрібно далеку дорогу зменшить ся і розмет.

3) Головного орґанїзатора не потреба зовсїм. Се марно викинений гріш на його дорогу і за його дієти. Обовязки орґанїзатора може дуже легко виконувати гол. предсїдатель або один з секретарів за малою місячною винагородою. В Р. Н. Союзї гол. орґанїзатор не їздить по плейзах, не закладає нових віддїлів, але члени самі горнуть ся. О много лїпше було би подбати о дїстріктових орґанїзаторів, котрі для Р. Н. С. моглиби дуже богато зробити.

Дїловодство „Свободи" треба також упорядкувати. Редакторів потреба лишень двох, добре платних, котрих конвенція повинна вибирати. Для слов. „Свободи" редактора не потреба зовсїм, хиба в найгіршім разї якого переписувача, котрий з руського то само перепише латинськими літерами.

Вкінци конвенції Р. Н. С. суть за часті що два роки. Така конвеція коштує дуже богато, а хісна з неї мало. Отже предкладаю, щоби слїдуюча конвенція Р. Н. С. відбула ся за 3 роки.

о. Д. Хомяк, член Р. Н. Р.

9.

Жаден чоловік, анї жаден гурт людий не зробив нїколи відразу щось досконалого, а тільки постепенною працею, зрозумінєм і витревалостю усовершає почату річ і осягає замірену цїль.

Так само і наша орґанїзація основана з малими фондами і з першу з малим начерком дїяльности, помимо всяких дрібних роздорів і инших перепон дійшла тепер до висоти. на якій нинї стоїть. Ми слушно днесь гордимось нею.

Одначе вглянувши добре в механїзм сеї нашої орґанїзації, ми признаємось що не єсть вона ще совершенною, і нескоро може ще люди будуть в силї її до цїлковитої совершенности завести; і тому кождий добрабажаючий член обовязаний підносити її висше і висше, отже: єсли хто бачить в нашій орґанїзації щось злого, хай стараєсь се зло поправити.

Я завважав одну хибу відносячу ся до орґану нашої орґанїзації, і в тім напрямі буду писати.

Моєю гадкою єсть, що відвічального редактора не може нїхто, і ще раз нїхто настановляти, лише головна конвенція, бо ті люди, котрі настановляють відвічального редактора хотяйби робили найлутше і найщирійше не в силї вдоволити нїколи загалу. Та і такий редактор чує ся залежний лише від одиниць, а не від опінії публичної.

Головна конвенція обовязана єсть дальше дати загальну дерективу від вічальному редакторови, назначити йому виразний напрям орґану, і дати йому необмежену власть рішати, що має бути міщене в орґанї; і лишень одна головна конвенція має право жадати від редактора справозданя, чи пояснень із його дїяльности; виняток, як редактор зломить назначені йому § §.

Головна конвенція повинна редакторови заборонити абсолютно уживати в орґанї слів неприличних і нелицюючих інтелїґентному чоловікови.

Головна конвенція повинна редакторови абсолютно заборонити вести обидну полєміку з якимись иншими орґанїзаціями, чи поодинокими людьми в орґанї, а котраб то полєміка висьвітлювала брудні чиїсь справи — хиба редактор мавби на се поважні причини.

Головна конвенція повинна заборонити редакторови поміщувати оголошеня платні від фірм, котрі адвертайзмують ся в такий спосіб, що чесність даних фірм відразу видаєсь підозріла. Виняток, як дана фірма дасть доказ, що веде свій інтерес чесно; се є пожадане тимбільше, що наш орґан не повинен числити дуже богато на зарібки бочні, бо самі члени його добре оплачують; на місце тих цїлосторонних афішів і безглуздних полємік редактор повинен містити якісь розвідки наукові, а спевностію члени з сего о много більше скористають. Єслиб якась инша часопись нарушила „Свободу", то редактор даючи пізнати киринникови свою висшість над усякими мізерними закидами, повинен се зіґнорувати мовчанєм, евентуально відповісти в короткий і чесний спосіб, що з усякими подібними індівідуами редакція не полємізує.

В. Малїевич,
член віддїлу 117.

10.

Читаючи проєкти трох членів нашої орґанїзації, поміщені у попереднім числї „Свободи", чую ся обовязаним забрати також голос в сїй важній справі.

Однак з гори застерігаю ся, що бажанєм моїм єсть писати безсторонно і безпартійно так, щоб нїкого не ображати а при тім хочу представити лиш деякі блуди, роблені в минувшині, а з чого випали чи малі непорозуміня між членами, а велика шкода для нашої орґанїзації.

На першім місци возьму саму конвенцію, котра відбуваєсь що два роки потягаючи за собою тисячі долярів видатку а розмірно дуже малу або й нїяку користь для поодиноких членів і цїлої орґанїзації.

Будучи делеґатом на конвенції в Філядельфії, бачив я много таких делеґатів, котрі приїхали на конвенцію з простої цїкавости: от так подивитись на „параду", послухати бесїд, взяти дієту і відїхали домів. З таких делеґатів не було на конвенції нїякого пожитку а радше шкода і завада другим.

Єслиж такого спитали братя на мітінґу про справозданє з його дїяльности на конвенції, то він по просту відповідав, щоб були спокійні, бо всьо, що на конвенції робило ся, буде друковане в „Свободі".

Коли такий делеґат дістане бальот до голосованя підчас вибору уряду, то не знає бідачиско що з тим бальотом має робити, та або на силу сам щось напише, чого нїхто не всилї прочитати, або хто инший йому се зробить.

Підчас дискусій статутових, справоздань уряду і инших справ, він підносить руку на зазив предсїдателя не знаючи о що ходить річ, або знов сидить собі спокійно і чекає лиш на се, коли то вже будуть розходити ся на обід чи вечеру.

І чи можна сподіватись користи і успіху з конвенції, єсли на ню приїзджають такі делеґати?

Я знаю, що на кождій конвенції є споре число сьвідомих свого обовязку делеґатів, але не можу промовчати того, щоб в часї всїляких голосовань всї голоси були важні. Нїхто тут не бере під розвагу тої обставини, чи голосували делеґати спосібні чи неспосібні.

Перше всего треба зрозуміти, що то є та конвенція? Конвенція се єсть неначе сойм або парлямент Русинів-Українців з Сполучених Держав, котрі належачи до одної орґанїзації, творять одну родину. А що не мешкають в одній місцевости, і що суть з тої причини подїлені на віддїли, то кождий віддїл вибирає свого посла на сойм, котрий відбуваєсь що два роки. На тім соймі обговорюють ся справи орґанїзації.

Щоби успіх конвенції був користний для членів і цїлої орґанїзації, се залежить від послів, яких віддїли висилають на конвенцію. Длятого першим головним обовязком кождого члена, до якого він-би віддїлу належав, старатись, щоб з його Братства чи Товариства, був вибраний на сойм як найлучший посол. Без ріжниці, чи то старший чи молодик; се не робить жадної перешкоди в посольстві; одно важне: щоб вибраний посол був чесний і тверезий та зі - здоровим розумом, словом чоловік спосібний до посольського обовязку.

Посли, знаючи докладно всї справи орґанїзації, знаючи свій обовязок посольський, знаючи і се, що його вислали люди які мають повне довірє до него і що їх справи має заступати чесно і в їх користь, зїхавшись на сойм, небудуть сваритись, кричати, лаятись, нудитись на засїданях, а будуть пильно старатись всякі справи полагоджувати в користь своїх членів і в користь цїлої орґанїзації.

Я певний, що чесний і мудрий посол (делеґат) не послухає підшептів злобних, не дасть ся нїкому перекупити за шклянку пива, чи за обід, або за готель, але буде старатись з другими чесними делеґатами (послами) порозуміватись у всяких справах і вивести їх на користь членів і орґанїзації, а не на користь людей несовітних.

Нехай-жеж ся XII. Головна Конвенція Р. Н. С. буде першою, котра має перевестись розумно, і котра має поставити нашу першу орґанїзацію, Р. Н. С., на високім степени і запевнити йому сьвітлу будучність для добра нашого русько-українського народу в Америці.

Нехай кождий чесний член Р. Н. Союза зволить ласкаво зрозуміти, що конвенція не єсть якесь там кумівство, чи то весїлє, або хрестини або які поминки, де люди мають куматись при пиві коло бари! Я вже висше згадав, що то властиво єсть конвенція, і як ми повинні до неї приготовляти наших заступників.

Також булоби дуже гарно зі сторони Головного Уряду, колиб він постарав ся, щоби конвенція відбувалась не в гали при сальонї, а в гали специяльно призначеній на таку річ як конвенція. Бо єсли конвенція відбуваєсь в гали з барою, то в такім случаю виходять великі перешкоди підчас нарад. Делеґати, маючи спрагу, або часом невдоволені зі справи, о якій говорить ся, виходять з галї і тратять дорогий час коло бари. Сею справою Гол. Уряд повинен заінтересуватись, коли буде вишукував галю на конвенцію.

Дальше моїм проєктом є, щоби наради конвенційні відбувались не **по шість** годин денно, а що найменше **по десять** годин; подїлити час можна так, щоб **три** засїданя відбувались одного дня. На примір: перше засїданє від **осьмої** год. рано до **одинайцятої** перед полуднем. Від 11 до 1. обід. Від **першої** по пол. до пятої години друге засїданє. Від 5 до 7 вечера. Від **семої** години вечер до десятої, трете засїданє.

Декому се може не подобає ся; скаже що для него за тяжко сидїти на конвенційнім засїданю 10 годин денно. Я хочу на се заявити, що посли їдучи на конвенцію, повинні се знати з гори, що вони не їдуть на прогульку або пікнїк а їдуть до тяжкої і важної працї в користь тих, котрі їх висилають і в користь орґанїзації. Хто би ся почував не спосібним сидїти через десять годин на засїданю в гали, нехай лучше не їде, а відступить своє посольство охочому до працї.

Відомо кождому, що число віддїлів нашої орґанїзації з року на рік постійно зростає. Зі зростом віддїлів зростає й число делеґатів. Тепер дійшло до того, що кошти конвенції далеко більші чим перше; прямо кольосальні. В виду того після моєї гадки треба конечно ухвалити, щоби конвенція Р. Н. С. відбувалась не що **два**, як до тепер, але що **чотири** роки.

Мих. Угорчак.

„SVOBODA“ (LIBERTY)
THE RUTHENIAN WEEKLY
Published every Thursday at
83 Grand St., Jersey City, N. J.

Published by
The Little Russian Nat'l Union
of America.

Established 1893.

ANTHONY CURKOWSKY, editor.
83 Grand St., Jersey City, N. J.

K. KIRCZOW, manager
83 Grand St., Jersey City, N. J.

Terms: Two dollars a year.

The largest circulation throughout the United States, Canada and Europe. The only advertising medium. Rates furnished on application.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at the Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

„СВОБОДА“
часопись для руського народа в Америці і орган „Р. Н. Союза“, виходить що тижня в четвер і коштує:

в Америці на 12 місяців	$2.00
до старого краю на 12 місяців ...	$2.50
в Америці на 6 місяців	$1.00

Оплачувати газету треба всегда з гори.

Адреса:
„SVOBODA“
83 Grand St., Jersey City, N. J.
Число телефону 498.

Дописи просить ся писати лишень на одній стороні картки. Дописи, непригожі до друку, нищить ся, наколи з гори не було зазначено, що жадає ся їх звороту і не було залучено марок на зворот.

Що спасе Український нарід?

Де ся не повернеш, всюди нашому Русинови вітер в очи. На російській Україні Николай-кат зі своїми „чиновніками“ і в часах теперішної „конституції“ гірше взялись давчити український рух як за часів абсолютизму. Нема тижня щоб не наспіли вісти з України, що тут закрили „Просьвіту“, там „Драм. Укр. кружок“, або редактор котрої Української часописи зістав укараний гривною, кількадесять або і кількасот рублів за ширене просьвіти та народної сьвідомости поміж бідним та закріпощеним українським людом. Але дасть Бог, що скорше голову зломить цар враз зі своїм шпигівсько-провокаторським правительством, ніж трийцять міліонового українського велитня здусить; перебув нарід кріпацькі часи перебуде і конституційні.

Незавидну долю переживають також наші братя Українці під австрійсько-лядсько-жидівським пановане̂м. Ляхи захопивши все в свої руки, хотілиб знищити нас і почавши від шкіл елементарних а скінчивши на університеті, всюди зносить наша геройчна молодіж переслідованя за руську мову, за руську пісню та за молитву. Не менче точить наш народний орґанізм в Галичині і на Угорщині капапня, що за юдиний московський рубель запродує себе і бідний та темний нарід; але каже народна пословиця: „хто матір забуває того Бог карає“. А вона вже сповняесь на кацапах, бо вони (кацапи) зі скаженюною, що не вдаесь їм затягнути на наш нарід московське ярмо, помимо міліонової піддержки зі сторони царату, кінчать в судорогах своє мізерне житє.

І подумавши гаразд над нашим незавидним та повним горя положенем, йдуть думки, що нам дальше робити. Чи все лишити плачучи на радість нашим ворогам, чи може осьвідомити нарід, та показати йому „хто він, ким, защо закутий“?

Зрозуміли се добре наші братя в Галичині, що не плакати нам не просити, але боротись і жадати. Але як боротись та чим, коли у Ляхів, військо, та правительство за ними, а ми голіруч. Отже проводирі наші зобачивши сю грізну хвилю, почали думати над средством оборони, і знайшли. Против гноблення та насильства виставили грізне для наших ворогів оружє — просьвіту, себто „Рідну Школу“, знаючи та маючи переконане, що просьвічений та посідаючий висший уровень культури, нарід, не дасть себе гнобити та винародовлювати.

І зашуміло, загуділо між нашими Галицькими Українцями. Наче весною бжоли на цвитучій леваді. І в короткім часі станула кілька приватних укр. ґімназий, і залунали кличі-просьби по всїх укр. часописях о жертви на „Рідну Школу“. І жертвував бідний і богатий, старий, і молодий, інтелігент і робітник, піп і хлоп і взагалі у кого українське серце в грудях бесь, сей не жалував помочи народній справі.

Але се були одно або кількаразові датки, а удержане „Рідної Школи“ коштує кількадесять тисяч корон річно. А звідки їх взяти? Ми знаємо жертвенність нашого народа, так щож, коли він сам бідний; йому самому треба помочи, а „Рідній Школі“ треба систематичної піддержки бо інакше годі їй буде вдержатись.

А щож ми на се, американські Русини Укр.? На віcть, що наш нарід бересь до просьвіти в Галичині, ми врадувались, і спалахнув у нас соломяний огонь на то, щоби ще скорше пригаснути. Бо крім кількох тисячок корон на початках заснованя „Рідної Школи“, висланих нами на поміч, ми забуваємо о ній, ми глухі на клич цьвіту українського народа — діточок: „поможіть нам пізнати сонце правди, а ми во вік не забудемо про тих, котрі вивели нас з пітьми та дому неволі“. Як я вже висше сказав „Рідна Школа“ потребує помочи систематичної себто, щоб жертви на ню правильно плили від часу до часу. Але як се зробити та звідки тих жертв взяти?

На відповідь я подам слідуючий проєкт:

Як раз сего року відбудесь конвенція Р. Н. Союза. Чи ми, Союзовці не моглиб якось так урадити, щоб що місяця, при розметі платили приміром по 2 центи на фонд „Р. Ш.“, а себ принесло не аби яку користь матеріяльну для нашої народної сьвятині в ріднім краю. Бо припустім, що 14 тисяч членів Р. Н. Союза дадуть по 2 ц. на місяць, то се зробить 280 дол. Ся вкладка зібрана через 3 місяці разом робить 840 дол. або 4.200 корон а на рік 3.360 дол. або 16.800 корон.

Оттак складана лепта на „Р. Школу“ булаб висилана гол. кас. Р. Н. Союза що 3 місяці в сумі 840 дол. як „фонд шкільний Р. Н. Союза в Америці“.

Скажуть деякі з шановних членів Р. Н. Союза на мій проєкт, що се добре булоб, але де все кілько дай і дай.

Але і на се є рада. Як нам відомо, XI-та гол. конвенція відбувша ся в Клевелянд 1910 р. ухвалила платити по 1 цт. на фонд еміґраційний. О скілько я переконав ся, то ми Русини з того Славяньского еміґр. дому, на котрий платимо по 1 цт. що місяця, не маємо жадної, або дуже малу користь. Чи не лучше булоб сей фонд, з котрого гроші йдуть в чужі руки, скасувати, а на його місце завести фонд „Р. Школи“.

Отже з повисше сказаного виходить, що по скасованю фонду еміґр. з додатком 1 цента на користь „Рідної Школи“, члени Р. Н. Союза стосунково маленькою жертвою поможуть так взнеслому та пожиточному для нашого поневоленого народа в ріднім краю ділу, себто Рідній Школі.

На питане, що спасе Укр. нарід? я відповім: „Рідна Школа“.

Але тоді, як всі круги нашого громадянства возьмуть ся дружно за руки і все і всюди, деб вони не були, старались помочи „Рідній Школі“. Як вся Українська суспільність без огляду на релігійні та партійні переконання буде йти за кличем: проч зі незгодою та роздорами, від уст соб відоймім а „Рідній школі“ допоможім. Хай живе Рідна школа! Хай живе вільний Укр. нарід! Хай живе Руський Народний Союз!

Юліян Павчак
член 203. від. Р. Н. Союза.

Біжучий чи зелізний фонд Рідної Школи.

(Письмо з Галичини)

Вже від довшого часу ведеть ся жива аґітація в українській американській пресі за складанем жертв на „Рідну Школу“ в Галичині. Ся національна конечність українського народа справді зрушила уми всіх громадян, які побачили, що супроти брутальної сили Поляків в Галичині та відмовлювaня нам яких небудь хочби найменших прав на поли шкільництва нема иншої ради, як протиставити свої власні школи здвигнені сотиковими жертвами цілої суспільности.

Те, що тепер виробляють Поляки в Галичині зі школами, переходить вже всякі поняття кождого, хто має яке таке зрозуміне конституцийного ладу. До тепер не давав нам галицький сойм середних шкіл, а народні школи, заложені в руських селах з давен давна не були виставлені на ніяку небезпеку. Аж в найновійших часах завзяли ся Поляки знищити й сю дрібку українського посідання. Виглядає се так, неначе би вже ось ось Поляки мали дістати независиму Польщу. В тій цїли мусять вони чи правом чи безпримірним безправством знищити по українських селах українські школи, щоб в той спосіб цілковито спольщити українські села.

Почавши від Сяну аж по Збруч заройли ся всі українські села польськими експонованими школами, яких закладанє не має найменшої законної підстави. Руські школи перемінюють безцеремонно учителі Поляки на польські. Шоб се тим лекше перевести старають ся Поляки недопустити до образованя Українців на учителів, а найліпшим средством на се — не приниманє Українців до учительських семинарів. Не буде учителів Українців — то польщенє українських шкіл піде легко.

Щож супроти сього має робити наша суспільність в Галичині? Слабші духом певно схотіли би зрезиґнувати зі всього та лишити справу на ласку судьби. Се би був однак найфатальнійший крок. Українська суспільність в Галичині відчуває дуже добре, що се вже послідні судороги воюючої Польщі проти українства. Ось ось наступить хвиля, коли ся лінія була буде бува раз на все зломана. І томуто Українці напружують послідні сили, щоб і сі послідні удари видержати, ба навіть підготовити молоді сили до поскромленя ляцкої бути.

Одним з найважнійших средств — се закладанє приватних українських шкіл. По ґімназиях прийшла черга на закладанє приватних семинарів учительських та народних шкіл по містах і місточках. Скорше чи пізнійше мусять сі школи перейти на публичний фонд. Тому наші Земляки зрозуміють, що якраз тепер серед тої горячкової борби потрібна нам більша поміч. Коли ми витримаємо теперішний критичний момент, то незабаром будемо могли відбити собі всякі страти. З того згляду нагла поміч є конечна. Добре збирати гроші на зелізний фонд „Рідної Школи“. — Однак хто зна — заки сонце зійде, роса очи виїсть. Наколиби теперішні наші приватні школи мусїли упасти із-за недостачі фондів, то се відбило би ся фатально на нашій будучности. Представити лише собі, яка зневіра огорнула би нарід до власних сил!

Тому в імя красшої будучности всьої України належить прийти зі скорою а видатною помочию „Рідній Школі“ в Галичині, якої біжучий фонд поміщаєть ся в тов. „Дністер“ у Львові на книжочці ч. 6800. До своі помочи закликаємо Українців цілого сьвіта.

ПОДЯКА.

На руки Николи Гладуна і Захара Фицика зложили на будову гр.-кат. церкви в Syracuse, N. Y. гості прибувші на хрестини у чесного Івана і Марії Кравець в Rome, N. Y.: Іван Кравець 50 цнт.; Марія Кравець 50 цнт., Николай Гладун 50 цнт., Захар Фецик 1.00 дол., Войтко Гацик 25 цнт., Стах Палінський 50 цнт., Влодко Шкварок 25 цнт., Петро Мельник 1.00 дол., Настя Токарик 50 цнт., Максим Чіхур 60 цнт., Гаврило Дутчак 25 цнт., Антін Пілінський 25 цнт., Антін Пілінський 25 цнт., Іван Мельник 25 цнт., Домінік Гладун 50 цнт., Петро Максилевич 1.00 дол., Павло Романович 50 цнт., Іван Гацик 1.00 дол., Онуфер Лесик 25 цнт., Никола Бандурак 60 цнт. і незаписані 2.00 дол. За що складаю всім жартводавцям в імени Церковного Комітету в Syracuse, N. Y. щире: Бог заплать! — о. Ол. Пристай.

Жертви на фонд Рідної Школи з Нортгемптон, Па.

Николай Рибак зложив $1.00 і кличе Николая Кравчишина і Андрія Мицю з Нортгемптон, Па. — Всякі жертви на повисшу цїль просить ся складати листовно або лично у: Rev. E. M. Baransky, Box 2, Northampton, Pa.

ОГОЛОШЕНЄ.

Дня 28. червня с. р. відбув ся річний мітінг „Українського хору" при церкві св. Юрія в Ню Йорку, 28 East 7th Str., на котрім вибрано слїдуючий уряд: И. Мулярчук, голова; А. Петровська, містоголова; В. Ґонда, касієр; Ю. Шевчиньска, заст. кас.; А. Денеґа, секретар; К. Дубівна, заст. секр.; М. Марків і К. Ониськівна, контр. комісія; К. Ядловський, господар. Проби хоральні відбувають ся кождої середи і пятниці о год. 8. вечером. Всїх любителїв сьпіву упрашаєсь о вписуванє ся в члени і точне приходженє на проби.

Братство св. Володимира, відділ 108 Р. Н. Союза подає до загальної відомости всїм Русинам і Русинкам, що

устроює

Великий вечерок

в девятьлїтну річницю свого основаня,

в суботу, дня 27. липня с. р.

в Liberty Hall 255—263 E., Houston St., New York, City.

Початок точно о год. 7-ій вечер.

Вступ з гетчеком 25 центів.

Музика первоірядна Русина П. Гуменюка.

Комітет.

Други й Великий Пікнік

устроює

Братство св. Івана Хрестителя

відділ 223 Р. Н. С.

в суботу 20. липня (July) 1912 р.

на Plainsville на McGrody Patch.

Початок о годині 10 рано.

Вступ вільний для кождого.

Сей пікнік єсть перший того року для Вілкс Берских Русинів.

Бр. св. Івана Хрест., від. 223 Р. Н. С. запрошує Братство св. О. Николая, від. 99 і Бр. св. Василія, відділ 278.

Хтоби мав охоту прийти на наш пікнік, просим брати Street кару Durea, яка просто заіде на місце де відбуде ся забава.

Кара буде коштувати 5 ц. Вілкс Берри на McGrody Patch.

Бр. руське запрашає Русинів з Вілкс Берри і з других плейсів недалеких, як з Порт Бовклей, Плейнсвілл і т. д.

За добру забаву ручить

Комітет.

ПОШУКУВАНЄ.

Пошукую свого брата, Николая Заяця, з села Лужан, п. Кіцмань, Буковина. Мусить пробувати в Америці або в Канаді бо вже около 9 літ як виїхав з краю. Хтоб о нїм знав або він сам нехай зголосить ся на адресу: **John Zajac**, Box 8, Sault Ste. Marie, Ont., Canada. 26—28

Заходом Тов. „Запорожська Січ" в Ню Йорку

відограє ся на загальне жаданє по раз другий

в суботу дня 20-го липня (July) 1912 р. в Arlington Hall

(St. Mark's Place, 19—23 E. 8th St., межи 2 а 3 Ave.), New York City

при ласкавій участи членів Тов. „Нюйорський Боян"

Театральне Представленє

„ЧОРНОМОРЦІ"

оперета в 3-х діях, Кухаренка-Старицького. — Музика М. Лисенка.

ОСОБИ:

Явдоха Драбиниха — вдова	п-а К. Соколовська
Маруся — її дочка	п-і Е. Бучакова
Наталка — кревна, за наймичку у Драбинихи	п-а С. Костецька
Іван — козак, сирота	п. М. Микитишин
Тупиця — сотник, хрестний батько Івана	п. І. Драган
Кабиця — старий козак, гультай	п. В. Малієвич
Ільно — молодий хлопець, брат Івана	п. Т. Качмар
Цьвіркун — пристаркуватий чоловік	п. В. Панчишин
Івга Цьвіркуниха — його жена, молода, жвава	п-і Й. Бівальдова
Очкурня — запіяна	*
Кулина — дівч. з Самари, перша коханка Кабиці	п-і А. Микитишин

Козаки, дівчата і весїльна дружина.

Річ дїє ся на Чорноморії, де, по зруйнованю Запорожа царицею Катериною, поселилось було невеличке число козаків, що не хотїли піддати ся московському кнутови.

Режісер п. В. Білинський — Дирігент п. О. Стеткевич

Орхестра п. Г. Е. Смоленського.

ПОЧАТОК ТОЧНО О ГОД. 7.30 ВЕЧЕРОМ.

ЦІНИ МІСЦЬ: Крісла І-рядні 1 дол.; II-рядні 75 цент.; III-рядні і бальконі 50 цент.; IV-рядні 35 цент.; місця стоячі 25 цент.

Тикетів можна дістати у А. Бучака, 54 Suffolk St., N. Y., і в банку Гроховського & Co., 115 E. 7th St., New York City. — В день представленя каса отверта від години 5-ої вечером.

ДОХІД ПРИЗНАЧУЄ СЯ НА „РІДНУ ШКОЛУ" І НА ФОНД ІВ. ФРАНКА.

По Представленю величавий Баль.

Товариство „Запорожська Січ", розвиваючись постійно через кілька лїт, взяло собі за цїль плекати рідну мову і руську милозвучну пісню через улаштуванє гарних та займаючих представлень. Тут на чужинї бажаємо знова дати Вам, Вп. Родимці, спромогу почути незнану ще доси в Америці штуку з житя козаків-чорноморців, з її сумними та веселими піснями і скочними танцями. Як завсігди, так і тепер наші аматори і комітетові не щадили своїх заходів та праці, щоби Вас, Вп. Родимці, під кождим зглядом вдоволити. — З високим поважанєм **КОМІТЕТ.**

Позір! Нюйорчани! Позір!

ДРУГИЙ ВЕЛИКИЙ ПІКНІК

устроює

БРАТСТВО СВ. АНДРЕЯ ПЕРВОЗВ. ВІДДІЛ 66 Р. Н. С. в НЮ ЙОРКУ.

В СУБОТУ, ДНЯ 13-го ЛИПНЯ 1912

в Френк Кон Парк, ріг Форест і 12-ої улиці в Вінфілд, Лонг Айленд.

ПОЧАТОК ТОЧНО О ГОД. 1-ій ПОПОЛ. ВСТУП 25 ЦНТ.

На сей Пікнік запрашає ся всїх Русинів з Ню Йорку і околиці. Парк єсть дуже вигідний, і Русини з Ню Йорку дуже добре о нїм знають. Галя до танцю велика. Парк порослий, покритий зеленою травою і деревами, де можна родині з дїтьми забавити ся в холодку. Чомуж би то Братя Русини, не могли прибути на сю забаву, коли то якраз випадає в першу суботу по Петровім пості та еще в таку горячу пору, а в парку можна дихнути лекше на сьвіжім і холоднім повітрю, якого в Ню Йорку нема. Також просить ся Товариства і Братства, котрі дістали запрошеня, взяти їх під ухвалу на своїх мітінґах і чисельно прибути а за добру забаву ручить

Комітет.

Як дістати ся до парку? Хто їде з Ню Йорку, нехай возьме на 59-ій вулиці на мості кару „Corona" і їде нею впрост аж до Winfield; там нехай висяде на Forest Str. і зверне ся на ліво, де скоро можна бачити парк.

Chicago, Ill.

Бр. св. Василія Великого, від. 214. устроює

Перший Великий Баль

в гали „A. Mickewicza" 3310-12 S. Morgan St., Chicago, Ill.

в недїлю, дня 14-го липня с. р.

Початок о годині 3-ій по полудни.

Вступ 25 цнт. від пари.

Галя находить ся на головній улици Morgan; в кождім разї можна приїхати там стріт карою. Запрашаємо всї Братства і Сестрицтва Р. Н. Союза щоби прибули на наш баль і не відмавляли нашій просьбі. Галя єсть відповідна. За добру забаву ручить Комітет:

Д. Ваґель, предс.
В. Дзень, секр.
В. Букрий, касієр,
3316 Fisk St., Chicago, Ill.

СЕНТРАЛЇЯ, ПА.

Братство св. Петра і Павла і Братство св. Йосафата

устроюють

дня 13-го і 14-го липня с. р.

ПІКНІК і ПЕРШИЙ ВЕЛИКИЙ БАЛЬ

Початок о год. 2-ій попол.

Вступ до галї танців 25 центів.

Дохід піде до Каси Парохіяльної на будову нової церкви в Сентралїя, Па.

На той Баль запрашаємо всїх наших Русинів і Русинок і сусїдні Братства.

Комітет.

ПОШУКУВАНЯ.

Де є Василь Дмитровський або Василь Ґевко.

Дня 3-го февруара 1912 р. оженив ся Василь Гевко з Оленою Грицковян, донькою Пилипа з Березки, повіт Ліско, в Лейтроб, Па. Кілька тижнів по шлюбі покинув свою жену, а люди донесли що він давав ся писати коло Чікаґо Василь Дмитровський і що то неправда є що він походить з Грабовець пов. Микулинці і що він має в краю жену Мотрю.

Хто би знав, де сей чоловік обертаєсь, най напише до підписаного. Єсли-б Василь сам дістав до рук се оголошенє, то нехай напише чи то правда, що є жонатий в краю і де його жена жиє. Нехай не мучить ся Олена, бо як вона буде певна, що її він невважне то віддасть ся за другого і забуде хоть в части заподіяну її кривду. — о. М. Данилович, Box 11, Latrobe, Pa.

Глядаю в справі спадковій свого сина, Василя Кавулич зі Солонинки, пов. Ліско, почта Воля міхова. До року 1911 перебував в Сейр, Па. а тепер в Пассайк, Н. Дж. Хто би о нїм знав або він сам нехай пише до: George Kawulich, 33 Red Row, Butler, Pa.

Де є Дмитро Олїнський, походить з Ліщина, повіт Бібрка. Хто би про него що знав, або він сам нехай пишуть на адресу: Іван Корецький, 193 Grand Str., Jersey City, N. J. D162

Пошукую товаришки житя.

Єсьм кавалер, літ 22, греко-католик, з Городенського повіту, Галичина, маю тут свій власний дім у якім провадЖу бізнес (гросерню). Мусить бути дївчина, літ 16 до 19, греко або римокатоличка з східної Галичини, або фармерка, котра вміла би говорити по руськи, польськи і англійськи та писати по англійськи, по руськи або по польськи та мала б хоч $200 готівки. Листи з фотографією прошу посилати на адресу: Mike Trasuk, P. O. Box 242, Glace Bay, N. S. Canada.

В. ЛУНКЕВИЧ.

Відки взяли ся наші домашні звірята і ростини?

З російської мови на українську переклав *Іван Галущинський.*

(Дальше.)

V. Тепер і колись.

Длятого, щоби доказати, на скілько ріжнородними є домашні звірята і ростини, я спинив ся довше при декотрих із них. Але не забувайте, що число пород домашних звірят і ростин без порівнаня є більше: ми перечислили тут може ледво сотну часть їх, певно що не більше.

Тепер спитаємо: чи все було у людий так много домашних звірят і ростин? Чи все, напримір в саді, красувало ся таке множество ріжних родів яблок і грушок? Чи все у чоловіка на оборі було стільки ріжнородних расових коров, свиний, коний, овець і псів? Розумієть ся — ні! Два-три приміри покажуть нам, що се дійсно правда. Всім відомо, що у старинних Греків, які жили два тисячі літ тому назад, зовсім не було таких коний, як напримір анґлійський перегоновий кінь або наш домашний; не було у них всіх тих пород свиний, які нині так вміло виплекує анґлійський господар. А прецінь старинні Греки вважали ся в ті часи найбільше образованим і заможним народом серед других народів старини. Значить у них скорше як в кого можна булоби найти більше число пород домашних звірят.

Відомо також, що старинні Римляни уважали диню неїдомою і тому плекали її нерадо. Вони, треба думати, не мали ніякого понятя о тих трийцяти або навіть сорок родах динь, які плекають нині наші огородники. Не знав старинний Римлянин і всіх тих ріжних родів грушок, які нам нині так дуже смакують. Правда, що і в ті часи росли в садах груші; але по перше, їх було по числу пород дуже мало, а по друге — і се дуже важне — овочі їх були малі, тверді і несмачні.

Та чому аж так далеко сягати?

В минулім столітю жив у Франції учений, Бюфон називав ся. Йому принесли дуже гарні рисунки цьвітів, овочів і ярин, які плекано півтора сотки літ перед ним. Бюфон почав порівнувати ті рисунки з правдивими овочами і цьвітами свого часу, і ось що знайшов:

1) Много пород овочів, ярин і цьвітів, в той час, значить, стопятьдесять літ перед ним ще не було; вони появились в господарстві чоловіка пізнійше.

2) Ті породи, що істнували вже і тоді, були менш досконалими як теперішні: за стопятьдесять літ вони стали більш благородними і ліпшими.

3) Деякі старі породи вийшли з уживаня: за часів Бюфона їх більше вже не розводили.

Від смерти Бюфона до наших днів пройшло більше, як сто літ. Колиби знаменитий учений побачив всі ті породи овочів, цьвітів і ярин, які нині плекають ся, то він розуміеть ся, замітив би, що і наш час випередив далеко ті часи, коли він жив. Тепер і число пород ярин і инших хосенних ростин стало о много більше, а і самі породи по якости, стали ліпші.

І так треба думати, що в старину много віків тому назад, мав чоловік далеко менше пород домашних і хосенних ростин, чим тепер; теперішний чоловік під тим зглядом є далеко богатший, як його предки. Но то ще не все. Тоді, в старину, домашні звірята і ростини були значно гірші, чим теперішні.

Тут добре буде навести як примір слідуючий факт: Старинні мешканці Швайцарії, що будували свої невигідні доми посеред озер на палях, розводили вже ріжні породи пшениці, ячменю, вівса, сочевиці, гороху і бобу; але всі ті управні ростини були о много менші і гірші від тих пород, які розводить теперішний чоловік.

Об тім, як жили і якими достатками користувались старинні Римляни і Греки, не дуже трудно тепер судити. Про житє тих народів оповідають нам старинні літописи і книги, що дійшли до наших днів. З тих книжок довідують ся учені люди про житє, про господарські порядки, про звичаї і обичаї старинних Греків і Римлян. Але спитаєте, як судити нам про ті давні часи і про такі народи, про які нічого не оповідають нам ні літописи, ні старі сьвяті книги?

Учені люди наших часів по довгих трудах пізнали, що много тисяч літ тому назад всі люди — а тим самим і наші предки — жили майже так само, як жиє много із нинішних дикунів. Значить, придивившись обичаям і господарським порядкам тих дикунів, що тепер жиють в ріжних сторонах нашої землі, ми можемо представити собі, як менше-більше виглядало житє наших диких предків.

Нам ходить тепер о се питанє, чи много пород домашних звірят і ростин мали наші давні предки. Придивім ся, як під тим зглядом уладили ся теперішні дикуни.

Між тими людьми стрічаємо нині таких, що рівночасно займають ся хліборобством і випасом та плеканем худоби. Живуть вони постійно по селах, забудованих шаласами (колибами), землянками, глиняними дімками або плетеними з бамбусу і трощі ліпянками. Їх майно складаєть ся з піль засіяних збіжем і з домашнього скота. Але та їх худоба не дуже то богата в породи, і не богато ріжних родів збіжа знайдете по коморах тих дикунів. Вони не мають майже ніякого понятя о тих ріжнородних породах великої і малої рогатої худоби і о тих родах пшениці, жита, ячменю і вівса, які розводить який-небудь зажиточний господар в Анґлії, в Франції, в Німеччині і у нас.

Инші дикі люди живуть ще гірше. Вони не уміють ще управляти землї, не орють, не сіють, не мають постійних жилищ, ні рогатої худоби, а ціле своє житє кочують, як ті цигани, по лісах і по степах і занимають ся лише польованем на диких звірів та ловлею риб, живлячи ся чим помало. Одно лише звіря можна при них стрітити — а то пса, та й він подібний більше до якого будь півдикого звіра, чим до нашого домашного пса. В часі голоду, який досить частенько гостить серед диких народів, вони збирають овочі і корiня диких ростин і наповняють ними свій пустий жолудок. Корінь дикої моркви і петрушки, тернина, дикі яблока-квасниці, дикий тернослив і т. и. все те їдять вони з неменшим смаком, як ми наші ніжні ярини і добірні овочі.

Вуло колись так, що всі люди находили ся в такім стані, як ті бідолашні дикуни. Біда і холод гнали їх з місця на місце, а голод приневолював їх живити ся таким кормом, на який ми нині не подивилиби ся. Тоді не було у них ні домашних звірят ні управних ростин. Вдоволяли ся вони тим, чим обдарувала їх мати-природа. А наділяла вона їх лиш дикими звірятами і дикими ростинами. Треба було вибирати ті з поміж них, що були ліпші.

VI. Хто такі були предки наших домашних звірят і ростин?

Поки підемо дальше, прошу перечитати отсе коротке поясненє; воно нам придасть ся. Вовк, шакаль і домашний пес, се звірята, більше або менше подібні до себе. Тому учені люди лучать ті звірята в один рід. Але нема сумніву, що вовки ріжних країн є більше подібними до себе, як до псів або шакалів, иншими словами, що посвояченє між поодинокими вовками є далеко близше, ніж межи вовком, шакалем і домашним псом. Всї вовки творять разом одну родину, шакалї другу родину; а так само і всї домашні пси, якби там вони і не ріжнили ся між собою і то так будовою свого тіла як і вдачею, творять знова окрему родину звірят. В роді псів розріжнили ми отже три ріжні родини звірят — родину вовків, шакалів і домашних псів. Але домашні пси, як звісно, є ріжні: хорти, лягавці, пудлї, ямники, вівчарики і т. д. Все те, то вже ріжні породи одної і тої самої родини; звірята одної і тої самої породи без порівнаня більше подібні до себе, чим звіря- ріжних пород. Так отже межи поодинокими представителями хортів більша є схожість, чим меже ними а напр. пудлями а вівчариками.

Те саме можна сказати і о родах ріжних управних ростин. Тернина, дикий тернослив і садова сливка творять три ріжні родини ростин. Однак спорідненє між ними на стільки є близьке, що всі три родини тих овочевих дерев, причислюють ся до одного роду. Ну, а щож представляють собою ті ріжні сорти садової сливки? Їх же так много! Се вже, як говорять, ріжні породи одної і тої самої родини.

Так отже, розділюючи звірята і ростини на поодинокі громади по степени їх посвояченя, ми одержуємо із них насамперед породи; кілька пород творить одну родину, а кілька близьких родин творить один рід. Найблизше споріднені з собою є звірята одної породи; троха дальшими свояками являють ся представителї поодиноких родин; ще дальшим посвояченем відзначають ся представителї ріжних родів. Те все відносить ся в рівній мірі ток до звірят, як і ростин.

Тепер вернемо ся до того, на чім ми спинили ся в попепереднім роздїлї.

В давнину, много віків тому назад, коли ще люди жили на подобу нинішних дикунів, не було ще ніяких домашних звірят і ростин; люди живили ся овочами, зерном і корінем диких ростин, а також мясом диких звірят і не мали в своїм господарстві таких вірних слух і помічників, як конї, пси, велика рогата худоба і т. д.

Можна догадувати ся, що кождому з вас давно вже прийшло на думку таке: чи не вивели ся наші домашні звірята з посвоячених їм родин диких звірят? чи наші управні ростини не виводять свій рід від подібних їм диких ростин? Сьміло можете відповісти: так воно справдї є і не могло бути інакше. Домашні звірята і управні ростини є потомками тих диких звірят і ростин, котрими перше користували ся і котрі освоїли наші далекі предки-дикуни.

І нема в тім нічого дивного анї неможливого. Всї знають, що і тепер є много таких людий, які уміють усмиряти і освоювати дикі птиці і звірята. Лев і тигр уважають ся за найстрашнійших звірів. А мимо того стрічають ся сьмільчаки, які поконують дикі звичаї тих звірят і приучують їх до послуху, уласкавлюють їх. Яструб і сокіл, се також дикі, незвичайно дикі птиці. Але чоловік уміє їх усмирити і приучити їх собі до послуг, напр. при ловах. Слон і північний олень, також дикі звірята, а тимчасом в в Індіях живе слон при чоловіці як домашне звіря, помагає йому при роботї, перевозить тягарі і т. д.; а північні оленї віддають таку саму прислугу і північним народам; освоїти і уласкавити їх не трудно. Але, коли пустити уласкавленого слона або північного оленя на свободу, то вони дуже скоро знов здичіють, ввійдуть в компанїю своїх диких товаришів і заживуть з ними вільним і свобідним житєм. Словом, нема нічого надзвичайного в тім, що наші давні предки зуміли освоїти і уласкавити кілька диких звірят. Так само легко, при відповідних обставинах, могли вони заняти ся і управою деяких диких ростин. Кругом них, по лїсах і по полях, росли то дерева з їдомими овочами (напр. дикі яблонї, груші, сливи і т. и.) то зела з їдомими коріннями або зернами (напр. дика морква, дикий горох, дика капуста і т. и.) Чиж но могла кому з наших предків прийти в голову думка посадити коло своєї бідної землянки кілька дерев диких яблоний і груш? Чиж він не міг зауважити, що з насіня дикої моркви, при невеликім заході одержить таку саму моркву? Чомуби ні! При всїй своїй дикости він вже понимав такі звичайні річи і почував, що є далеко вигіднїйше мати коло своєї хати ріжні їдомі овочі і корінє, тутже під своєю рукою, ніж ходити за ними за кождий раз, чи то в ліс, чи в поле.

Виходить, що сам простий рахунок і жура о власне добро повинні були заставити нашого дикого предка подбаги о уласкавленє деяких звірят і о управу деяких ростин. Пристособивши до своїх прислуг деякі звірята він дав почин то повстаня всїх тих пород домашних звірят, які тепер живуть у нас на оборі, на пасовисках, в хліві, в вівчарни, в псярни, в курнику і в голубнику, а принявшись за управу диких ростин він поставив основу під ті ріжні породи ростин, які красують ся тепер у нас на поли, в саді, в городі, в цьвітнику. Дикі звірята і дикі ростини, на котрі звернув він свою увагу, отсе старинні предки і прародичі наших домашних звірят і управних ростин. Але що се за предки? Чи ще живуть вони і тепер? Чи ми їх знаємо? Деякі з них задержались при житю ще і по нинішний день, а о других, як звичайно говорить ся, і слух загинув, вони вмерли. Се треба ось так розуміти:

І тепер ще живуть на Божім сьвіті деякі родини звірят, яких давні предки були освоєні чоловіком. Розуміє ся, тих самих звірят, яких люди освоювали, нема вже на сьвітї і не може бути, бо хтож би то видів і чував, щоби житє звірят тревало цїлі тисячі літ, без перерви. Але такі є самісінькі звірята, як тамті.

Приміри пояснять нам се дуже добре і докладно. Прародичами наших псів уважає ся вовків і шакалів. Від них виводять свій рід наші домашні пси. А вовки і шакалї істнують ще і нині, се всякий знає. Отже ми маємо повне право сказати, що дикі предки наших домашних псів живуть ще і тепер.

(Дальше буде).

В справі Календаря Р. Н. Союза на 1913-ий рік.

Ухвалою Головного Виділу Р. Н. Союза поручено підписаному зладжене і зредаговане календаря Р. Н. Союза на 1913-ий рік. Щоб вивязати ся з наложеного обовязку як найкрасше, та щоби Календар нашої орґанізації під кождим зглядом міг відповісти усім вимогам, бож се від ряду літ одинока руська книжка, яка опускає друкарську працу в Америці, отсим запрошує ся до співучасти як найширший загал.

Передовсім у кого є хист і талан писарський зволить надсилати малі повістки і оповіданя. Першеньство будуть мати оповіданя і образці з житя американських Русинів, а опісля історичні. Поодиноке оповідане зі згляду на невеликий обєм книжки не може перевисшати 6 сторін друку великої 4-ки.

Праці наукові, популярно-научні розвідки і т. п. В тім напрямі пожадано-б було, щоб Вп. автори передше порозуміли ся з редактором календаря, аби не вийшло таке, що присланоб дві праці, на ту саму або дуже схожу тему. Научні розвідки рівнож повинні держати ся в висше зачеркнених рамцях.

Попри безсмертну славу (лаврові деревця вже засаджені) кождий автор, якого оригінальна праця найде примішене в календари Р. Н. Союза на 1913-ий рік, є управнений до гонорара по 2½ цента за стрічку друку (в одній шпальті).

Охочі перекладати дещо чи то з белетристики чи то научно-популярні розвідки, зволять ласкаво рівнож порозуміти ся з підписаним, щоб уникнути евентуальних заводів. Гонорар: 1 цнт. від стрічки друку (в одній шпальті).

Вп. п. автори зволять евентуальні свої праці присилати в той спосіб, щоб вони найшли ся в руках редактора календаря найдальше по день 1-го серпня 1912-го року. Усі праці, які надійшлиб пізніше, безусловно не будуть могли бути узгляднені.

Фотографії Братств і Товариств. Отсі відділи Р. Н. Союза а також кружки сьпівацькі, театральні і т. п., які хотілиб, щоб їх фотографії були поміщені в календари на 1913-ий рік, зволять їх прислати до рук редактора найдальше по день 1-го серпня с. р. Рівночасно з фотографією просить ся прислати чек або моней ордер виписаний на імя „Свободи" на суму 5.00 дол. Сї гроші ужиє ся на покрите коштів виладженя з фотографії пригожої до друку кліші. Місце в календари безплатно. Пожадано булоб, щоб отсі товариства, що схочуть помістити в календари свої фотографії, рівночасно з ними присилали і коротеньку історію свого товариства. Отся історія мусить бути писана як найбільше звязло і не буде гонорована.

Оголошеня. Календар Р. Н. Союза, який розходить ся в кількадесять тисяч примірників, є найліпшим середником до оголошувань поміж американськими Русинами. Хто має якийсь бизнес, а залежить йому на тім, щоб про него знало як найбільше людий повинен дати своє оголошене до календаря Р. Н. Союза. Ціни суть вельми приступні, зваживши, що наклад буде виносити 25.000 примірників. Ціла сторона, величини 9¼ цаля через 6 цалів коштує 25.00 дол. Місце на окладинках та спеціяльні сторони доросше, після умови. Пів сторони величини 4½ через 6 цалів коштує 15 дол.; чверть сторони, величини 4½ через 3 цалї 10 дол. Найменче оголошене може обіймати 3 через 2 цалї і коштує 5.00 дол. Хто хотівби в своїм оглошеню помістити також і фотографію чи то свою чи то свого бизнесу, мусить прислати з нього готовий до друку кліш; єсли ні, то поносить кошт виготовленя такого кліша з фотоґрафії, то значить, що його оголошенє буде о стільки дорозше коштувати, кілько винесе кошт виготовленя з фотоґрафії друкарського кліша.

Текст оголошень мусить находити ся в руках редактора календара найдальше по день 1-го вересня. Гроші за оголошеня належить посилати рівночасно. Оголошеня на кредит безусловно не будуть друкувати ся.

Хтоб хотів заняти ся збиранєм оголошень до календаря, зволить листовно формації. За труд даємо значний процент.

З гори зазначує ся, що всякі оголошеня від фірм „лікарських" що то лїчать листовно на сотки миль, дальше оголошеня покутних „банкирів" без урядової запоруки, та всї такі оголошеня, з яких на перший погляд пізнати, що вони суть обчислені на ошуканьство легковірних, не можуть бути поміщені в календари Р. Н. Союза.

Ант. Цурковський,
83 Grand St., Jersey City, N. J.

Книжки

котрі можна дістати в друкарнї „Свободи":

	цнт.
Ангел та пустельник	15
Америка	15
Американець, веселий образ з житя народу	15
Бери та читай	30
Борба кляс і чому робітники організують ся	15
Весела книжочка з образками	35
В Старім і Новім краю	25
Гостина сьв. Николая, драматична гра для дїтий	10
Доля галицької сироти	5
Дещо про зьвірята	30
Дещо про права і суди	10
Дорога до сьвідомости	10
Еміґрант	15
Журавлї	10
Житє, зарібки, організації і т. п. в Зл. Держ,	15
Зуб за зуб	10
Казки за Циганів	10
Коротка історія Руси	10
Капітал і праця	15
Казки про Жидів	15
Книжочка рахункова	50
Марія	10
Многострадальний народ	20
Народний рух австр.-угор. Русинів	15
Оповідане про Алї Бабу і сорок розбійників	20
О підземних скарбах	25
Оповіданя про зaздрих богів	10
Про нутро землї	25
Покуса	10
Про кінець сьвіта	15
Рицар і смерть	5
Розмова Поляка з Русином	10
Релігійні віровання	20
Слово ч. 5.	15
Слово ч. 6.	15
Страшна пімста	20
Смерть	10
Степові люди	15
Страйк	20
Стріляй на смерть, робітнича драма	15
Товарска ворожка	15
Хто з чого жиє	15
Унія в Америцї	20
Які то є люди на земли, з 20 образ.	50
Як мужик ходив до царя правди шукати	15

Хто не уміє говорити по анґлійськи а хотівби мати добру книжку до науки, нехай купить собі **РУСЬКО-АНҐЛІЙСЬКИЙ Тлумач** Сторін 256. — Тверда оправа. Ціна 60 центів.

Замовленя належить висилати на адресу:

SVOBODA,
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ПОЗІР! ПОЗІР!

усї ті, що змінюють свої адреси.

Експедиція нашої часописи просить усїх тих Вп. Родимцїв, читачів нашої часописи, які змінюють місце свого побуту чи помешкання, повідомлювати про се адміністрацію „Свободи" після поданого понизше взірця:

Член відділу Р. Н. Союза ч. ....

Імя і назвиско мое звучить ....

....

Моя стара адреса звучить ....

....

Прошу посилати „Свободу" на нову адресу, яка звучить ....

....

Просимо затямити собі сей взірець і після того взірця зміняти, в разї потреби, свою адресу.

SVOBODA
83 Grand Str., Jersey City, N. J.

$15 тижневої платнї!

Потребуємо чоловіка як помічника і переводчика, який знає говорити по русько-українськи. Має подорожувати з міста до міста з нашим аґентом Американцем, що продає наші золоті, срібні і ніклеві годинники і ланцушки на місячні сплати по $1.00 і $2.00 фабричним робітникам, майнерам і фармерам. Зголошувати ся може лиш чесний і тверезий чоловік.

NORTH AMERICAN SALES CO.
4-a, Box 954, Dept. 182, New York.

$2.500 чистого доходу на рік.
Штор на продаж. 26—29

По близші інформації пишіть на адресу: **P. O. Box 190,** Aspinwall, Pa.

Петро Ярема
РУСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

випозичає карити на весїля, хрестини і всякі другі забави.
115 Ave. A.,
NEW YORK, N.Y.
Телефон:
Orchard 2568.

Я ЛІЧУ ЛЮДИЙ АБИ БУЛИ ВИЛІЧЕНІ.

Моя довголїтна практика і знане на Ваші услуги. Всї тайні недуги: утрата животности, занажене крови, розширене, стиснене, утрата крови, висушене, пропуклина, гемороїди, слабости нирок і міхура. Лічу тревало, по умірковаsuccinct цїні.

Порада даром. Прийдіть і оглянь те анатомічний музей та зобачте чоловіка в здоровлю і хоробі. Вступ вільний. Затямте, що я лічу людий аби були вилічені в далеко коротшім часї як хтонебудь инший.

Dr. WARD,
417 6th Ave., NEW YORK, N. Y.
(Близько 25-ої улицї).
Години: від 9. до 8., в неділї від 10 до 2.

Молочні фарми. Фарми 200 акрові, величезні гарні забудівля, 20 коров, Holstien конї, машинерії, тульса; цїна $4000, вплата $1000. Дохід за молоко $7.00 денно. — Фарми 100 акрові, гарні будівля, 12 коров, конї, тульса; дохід з молока $4.00 денно. Цїна $2000; вплата $700.

Ріжні менші фарми. Даємо 15 лїт часу, 5 процент. Церков на фармах. Много Русинів.

Julian Raymond
P. O. BOX 983, LOWVILLE, NEW YORK.

Важне для шукаючих роботи.

Потрібно робітників до будови фабрики в Pittsburg-у, Pa.; платня $1.75 денно. Дорогу оплачує компанія. Голоситись треба до офісу; безплатно. J. CZARNECKY & CO., 30 E. 7th Street, New York, N. Y.

РУСИНИ ПІТСБУРГА!

Чи Ви знаете

ЩО ГРОШІ ТО СИЛА?

Старайте ся пізнати та почніть складати свої ощадности в стейтовім Банку на розї вулиць

Carson і 14-ої.

Сей банк є одним з найстарших і найпевнїйших банків, що цїлковито забезпечує Ваші ощадности. У нас складають ся гроші церковні, братські, сирітські і ин. Кождий, що має у нас гроші, отримує на бажане звіт стейтових контрольорів.

Продаємо КОРАБЕЛЬНІ КАРТИ на найліпші лїнії, а ГРОШІ до краю висилаємо по почтовім курсї.

GERMAN SAVINGS & DEPOSIT BANK
COR. 14th & CARSON STS.,
South Side Pittsburg, Pa.

И. Е. Рот, през., А. П. Міллер, кас.,
Ол. Бучак, уряд. банк.

ТІЛЬКИ НАЙЛІПШИЙ ТЮТЮН МОЖЕ ВДОВОЛИТИ КУРЦІВ, і тому то ми сей найліпший тютюн поручаємо,

Найбільша розпродаж 5 центового тютюну у цїлім сьвіті, а се задля його задивляючої якости, запаху і смаку. Таким тютюном, що не має рівного собі поміж усіми иншими родами, є BULL DURHAM.

BULL DURHAM виробляєть ся з найліпшого тютюнового листя, і з тої причини так радо уживають його всї курцї чи то на папіроси чи до люльок.

Хто ще доси не курив тютюну BULL DURHAM нехай сейчас спробує, а переконаєть ся, що ліпшого а заразом дешевшого тютюну нема на цїлім сьвіті.

BULL DURHAM фабрикуєть ся з найчистїйшого листя, без жадних непотрібних та шкідливих здоровлю домішок, і тому ми рекомендуємо його усїм курцям. Куріть його самі і заохочуйте до сього своїх знакомих та приятелїв.

Правдивий

„BULL" DURHAM

ТЮТЮН ДО КУРЕННЯ В ЛЮЛЬЦІ І В ЦИГАРЕТКАХ.

10 звичайних цигареток коштує 5 цнт.
10 ліпших цигареток коштує 10 цнт.
10 найліпших цигареток коштує 25 цнт.

А ВИ МОЖЕТЕ СКРУТИТИ СОРОК ЦИГАРЕТОК З ОДНОГО ПОЛОТНЯНОГО МІШОЧКА З НАЙЛІПШОГО ТЮТЮНУ „БУЛ ДУРГЕМ". ДІСТАНЕТЕ ВСЮДИ.

Пачка циґаретових паперців дає ся даром.

BLACKWELL'S DURHAM TOBACCO COMPANY
STOCK OWNED BY
THE AMERICAN TOBACCO COMPANY

Одинокий руський адвокат на цїлу Америку.
Доктор прав
ЮЛІЯН ЧУПКА,

полагоджує всї справи американські. Понеже др. Ю. Чупка був адвокатом в Галичинї, для того полагодить Вам найліпше всї справи процесові, спадкові і військові в Галичинї, спорядить повномочія, контракти і всї правні документи і перепровадить інтабуляції. — Адрес:

Dr. Julian Czupka,
P. O. 372. 3 N. Main Str., WILKES BARRE, PA, LUZERNE CO.

Фарма на продаж!

60 акрів землї з лїсом, хата на 6 великих румів, стодола, стайня і дрібні прибудованя. Можна купити з засївом, худобою і річами або без за 1100 долярів. Спродана буде з причини купленя другої фарми. Є тут ще дві фарми на продаж. Пишіть і залучіть марку на відповідь.

M. Shemerdiak
R. F. D. 3. Box 48 COLCHESTER, CONN.

Д-ра RICHTERA

PAIN-EXPELLER.

Д-ра RICHTERA ВСЕСИЛЬНИЙ ВНІШНИЙ СЕРЕДНИК ПОВИНЕН БУТИ В МЕДИЧНІЙ ШАФЦІ КОЖДОЇ ФАМІЛІЇ.

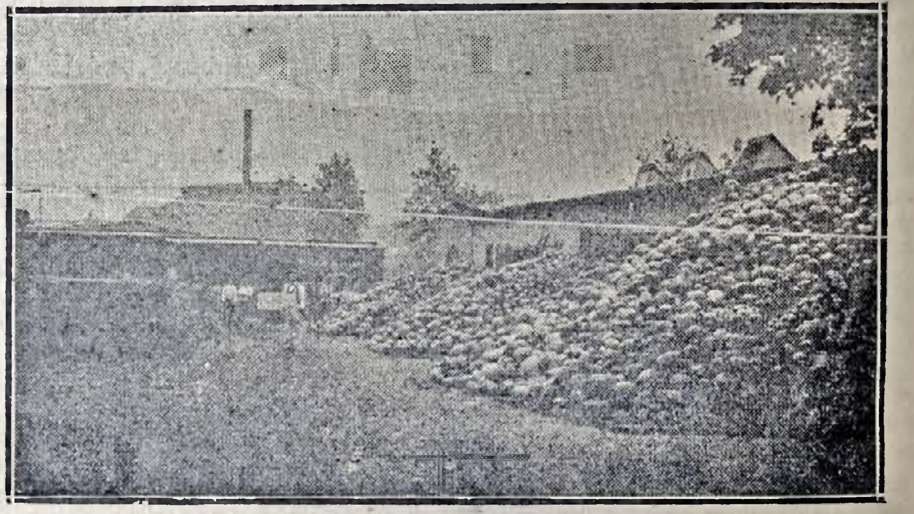
Він проганяє ревматизм, подаґру, біль в бедрах та в клубових суставах і невральґію.

Усуває швидко всї болї та затвердїлости суставів і мяснів. Знаменитий на вивихненя, хромість і стовченя.

Скорий лїк на простуду, інфлюенцу, біль горла, затамоване віддиху або тяжке віддихане.

Не дайте ся ошукати. Правдивий находить ся в представленім тут пуделку. По 25 центів і по 50 центів фляшинка в аптиках.

F. Ad. Richter & Co.
American House, 74—80 Washington Str., NEW YORK, N. Y.

Пановане до ваґонів гарбузів і грушок на фармі в околици Мілвіл.

Що то значить West Millville, N. J.?

Родимцї! Не один з Вас читає оголошенє „The European Colonization Co.", 441 Drexel Bldg. Philadelphia, Pa., і думає, що то може бути за Вест Мілвіл? Чи там дїйсно єсть так, як в оголошеню пишуть? Чи якби там закупив пять або десять акрову фарму, поліпшив би свою долю; чи ліпше би бути своїм басом, чи ліпше мати свій кусник землї, свою хату, своє молоко, свої кури, свої яйцї, свої бараболї, свою капусту, своє мясо, а дотого і здорове повітре? Родимцї! Ми в оголошеню нїчо більше не пишемо, як лише правду. Около 50 родин зі всїх сторін Америки повірили нашому оголошеню і прибули звидїти нашу руську кольонїю, і не на дармо. По збаданю кождий з них закупив, і не один з них нам сказав: а деж вже можна знайти ліпше, де можна знайти другу кольонїю, щоб до неї заїхати за $1.32 в обі сторони, з великої мілїонової Філяделфії, і ще до того йдуть трени з Філяделфії до Мілвіл і з Мілвіл до Філяделфії що години; де католицькі церкви на місци, де школи висші і низші, де фабрики зі всїх сторін дивлять ся на кольонїю, де рівнина, де земля суха, без каміня, де що посадите посієте всьо Вам ся уродить, де Вам акер землї може принести чистого доходу понад $200.00, де Ваші дїти можуть вам дати велику поміч, можуть робити в тутейших фабриках, а самим робити на пять або десять акровій фармі. Родимцї, чи то не добра для Вас спосібність? Чи то не добре Вам перенести ся до Вест Мілвіл і бути незалежним від нїкого, чути ся вільним, веселим як в старім краю? Отже хто такого хоче, нехай спішить зани добра нагода.

Теперішна цїна: пять акрів землї коштує $250.00 в другім бльоку; при головній дорозї, що йде до Мілвіл та Бріджтон, коштує $300.00. На пять акрів треба дати готівки найменше $100.00, а решту можна сплачувати малими місячними ратами. Дім о чотирох кімнатах можна побудувати від $275.00 і його також можна дістати на сплати.

Повисше споминає ся завше про місто Бріджтон. А що то за Бріджтон? Бріджтон є віддалене від кольонїзаційної землї не цїлих 6 миль, і єсть 8-мим з ряду портовим містом в Злуч. Державах; має повисше 54 фабрик ріжних виробів. Родимцї! Не тратьте такої доброї спосібности, лише прилучіть ся до тих 50 родин, котрі до тепер у нас закупили землю, а побудуємо велике, богате і красне руське місто.

Можете приїжджати кождого дня і оглянути сю землю, або пишіть по руськи з повним довірєм.

В нашім бюрі занимають уряди Русини.

The European Colonization Co.
441 Drexel Bldg, 5th & Chestnut Sts., Philadelphia, Pa.

І се і те, добре і зле.

У віденськім парляменті, перед всіма великими партіями і народними заступниками, українські посли заграли при ухвалах реформи військового закона і буджетової провізорії на першій скрипці. А заграли так, як заступники поневоленого українського народа під забором Австрії повинні грати. Пос. Т. Окуневський говорив без перерви три години, пос. Е. Левицький говорив 5 годин; та рекорд всіх бесідників в австрійській державній раді за цілий час конституційної ери в Австрії, осягнув своєю бесідою дня 14-го червня 1912 р. пос. Лев Бачинський, бо говорив безперервно 14 годин. З початку обструкції українських послів думало правительство, що зарядженєм безперервних навіть через цілу ніч засідання, зломить українську обструкцію на радість польського кола а свого, чи то військового закона, користь. Та показало ся, що перерахували ся. І тому то пустило ся правительство на переговори з українським Союзом. Не хочемо преюдикувати шансів переговорів, і не робимо собі великої надії з обіцянок слабого а для руського народа завсігди віроломного, австрійського правительства, мусимо однак піднести великі успіхи Українського Союза у Відни в наслідок парляментарної обструкції. Передовсім єсть ту те приятне переконанє, що часи Ковбасюків, Загоройків і т. п. з 1849 р. а дальше часи Ковальських, Озаркевичів, Охримовичів, Мандичевських і других їм подібних послів з 80 років минувшого століття, пропали для австрійського правительства і для наших коханих непрошених опікунів, панів Поляків, на завсігди. І вже не вернуть ся. Коли би австрійсько-польське правительство зломило і тепер, старим своїм звичаєм своє слово, се вийшло би Українцям лише на користь. Та здає ся, що і австрійського правительства віроломности прийшов конець, бо ту вмішана в справу українських переговорів особа старого монарха, Франц Йосифа, надуваного до недавна немилосердно польськими мужами стану, через виданє свого апелю (поклику) до Українців. Той сам монарх, котрий перед пятнайцяти роками сказав, наклонений К. Баденіом, до вибранців (депутації) українського народа: „Adieu meine Herren“, по нашому: (пашла звідси), той сам монарх, але вже против волі польських міністрів родакуф і mężów stanu, звернув ся з апелем до українських заступників! Чи не іронія судьби?! Цікаво би знати, які почування мають нині члени тодішної депутації, ті члени, що єще і нині засідають в раді державній, як прим. пос. Романчук. Чи не збентежили ся таким зворотом симпатий австрійського монарха до українських заступників і цілого українського народа?!

Вертаючи до 14-годинної бесіди пос. Л. Бачинського, мусить ся склонити чоло перед сим заступником поневоленого народа в раді державній і сказати з глубини душі горяче ентузіястичне: Честь і слава Тобі щирий сину Руси-України!! Ти жертвував для свого народа своє житє. Бо се житє він міг стратити раженй апоплексією в 14-годинній своїй бесіді. Не менше честь і всім членам парляментарного Українського Союза.

Тоді, коли українські посли упадали з умучення в борбі о український університет, кацапський запроданець, посол Курилович, робив агітацію у верифікаційній комісії, щоби вона (верифікаційна комісія) уневажнила вибір до ради державної двох руських послів: Д-ра Евгена Олесницького і радника Левицького. Чи треба більшої підлоти, як та, кацапа Куриловича?! Такої зради не стерпілиб навіть дикі Індіяни між собою! А Русь що на те?! От що: Господин Курилович, найтвердійший з твердих, вийде на стовпцях кацапських ґазет найбільшим патріотом московського народу в Галичині і дістане від ґрафа Бобрінського похвалу у виді звенячих рублів!!

Наші американські патріоти також не сплять а роблять патріотичну роботу. New York-ські і Scranton-ські патріоти хотять побити Syracus-ську Січ, та збирають уже пятий місяць долари на Рідну (читай на Бідну) Школу в Галичині. А що збиранє складок єсть труднійше від кричаня на „дармоїдів попів“, та „єзуїта біскупа“, тож не диво, що бідачиська трохи притихли у своїм патріотичнім крику! Бігме! Добре лікарство на крикунів. Нема то як правдиві українські кричачі патріоти з Ню Йорку і Скрентону. Вони добре знають, що крикливий патріотизм не то, що нічо не коштує, але ще і може що принести до їх кишені. Але патріотизм такий, за котрий треба і самому вигнути якого долярa, се вже не годить ся з їх „радикальними“ засадами.

Ходить чутка, що і американські патріоти священики взяли ся на конець до раховання 10 процентів від хрестів та вінчань на Рідну Школу в Галичині. Поклик о. Пристая, щоби кождий жертвував $2.00 місячно без огляду на хрести і вінчаня, відкинули „без диспути“ одноголосно, себто солідарно!! Що з тих рахунків процентів вийде, доживемо то і побачимо. Та в кождім разі прошу Хвальну Релакцію „Свободи“ о голос на ту тему, але аж по скінченю раховання процентів.

Ж. Урівський.

Італійсько-турецька війна

Італійсько-турецька війна на африканській землі в Тріполітанії тягнеть ся вже 10-ий місяць. Італія на війну видає дуже богато гроший, бо мусить висилати дуже богато війська на війну. В самій Тріполітанії є тепер 120 тисяч війська, котре обсадило тамошні міста, але сидить майже цілком дарои, бо Турки й Араби поховали ся далеко в пустині й ані снить ся їм воювати. До того ще тепер така пора, що там через спеку і піскові засипи не можна робити вирав. Денно видає Італія півтретя міліона корон на війну і дуже радо хотіла би її скінчити, як би так Туреччина зрікла ся тріполітанського краю. Але Туреччина видить, що її війна так богато не коштує як Італію, тай не годить ся на домаганє Італії. Се почало Італію ще більше нетерпеливити і за її почином почали робити заходи другі держави, щоби довести до мира.

Але Італія тимчасом собі сама пошкодила, бо з Африки перенесла війну до Европи, іменно на Егейське море недалеко Туреччини, де італійські воєнні кораблі почали нападати на турецькі острови і тимсамим заострили ще війну. Російські міністри не зважаючи на те, почали голосити, що вони перші візьмуть ся погодити воюючі сторони. Але, ба... коли Росія хотіла, щоби їй при тій нагоди печені голубці в рот влетіли. І почали домагати ся, щоби Туреччина позволила російським воєнним кораблям переїздити з Чорного Моря попри Туреччину через Дарданельский пролив до Середземного моря. Та на се не згодили ся всі інші держави. І Росія мусїла сісти тихо. Але не на довго, бо тепер знов виступила зі своїми домаганями і то виступила підступом. Насамперед зібрала своє військо над російською границею, щоби страшити Туреччину, потім намовила Італію, щоби дальше нападала на Туреччину тепер вже в малій Азії, а крім того бунтувала балканських королів, щоби від себе виступили против Туреччини. Та всі ті російські наміри розбивають ся, бо до справи вмішала ся Австрія і Німеччина та не хотять допустити до розширеня війни і на другі держави, бо через нерозумну політику Росії могли би до сеї війни за вільний переїзд російських кораблів вмішати ся всі европейські держави.

І вийшло так, що Австрія відтягнула балканські краї від війни; а таксамо й Італію відтягає від дальших кроків тай Росії заявила, що не буде попирати її домагань. Росія тепер в розпуці, бо бачить що нічого не вдіє і тільки дурно муштрує своє військо над турецькою границею, бо ані нічого не дістане ані з Туреччиною не буде бити ся, а ще до того стратить вплив і значінє у балканських королят і в Італії.

Італійсько-турецька війна може і скінчить ся вже незадовго, бо обі воюючі держави вже раз хотіли би її скінчити, найважнійше через великі видатки, та брак гроший. Але до мира може їх спонукати лише Австрія і Німеччина, з котрими Італія стоїть у тридержавнім союзі, а Туреччина має спільні економічні інтереси.

Головний Уряд „Р. Н. С." на роки 1910—1912:

Духовний управитель:
о. Мих. Балог, 101 6th St., Monongahela City, Pa.

Предсідатель:
Дмитро Капітула, McAdoo, Pa.

Місто-предсідателька:
Марія Черемшак, Trenton, N. J.

Місто-предсідатель:
Іван Мартон, Whiting, Ind.

Секретар рекордовий:
Теодозій Лабовський, Box 76, Jersey City, N. J.

Секретар фінансовий:
Семен Ядловський, Box 76, Jersey City, N. J.

Касієр:
Алексій Шаршонь, 524 Pine and Franklin St., Shamokin, Pa

Контрольна Комісія:
о. В. Балог, Whiting, Ind.
Константин Поступак, McAdoo, Pa.
Теодозій Каськів, Newark, N. J.

Радні:
Іван Ґлова, Shamokin, Pa.
А. Стефанович, Ambridge, Pa
Й. Ялечко, Ramey, Pa.
С. Маркевич, New Alexandria, Pa
В. Левчик, Elizabeth, N. J.
А. Добош, Lansford, Pa.

Орґанізатор:
Ілько Моранець, 1441 Emma Street, Chicago, Ill.

Головна Канцелярія „Р. Нар. Союза" находить ся під числом 83 Grand St., (у власнім домі) Jersey City, N. J.

ПОКВІТОВАНЯ З ВИПЛАЧЕНИХ ЗАПОМОГ З КАСИ Р. Н. СОЮЗА.

Ч. 2337 КВІТ $285.00

на двіста вісімдесять пять долярів, котрі п. Анна Заярош отримала як посмертну запомогу по мужу Михайлі з Головної Каси Руского Народного Союза в Америці.

Трентон, Н. Дж. (дати не подано) 1912.
Анна Заярош.

Сьвідки:
Іван Чачко.
Марія Черемшак.

Від місцевого Уряду Руського Народного Союза в Америці. Від. 121.
Юрій Зирко предс.,
Іван Радванський секр.

Ч. 2338 КВІТ $715.00

на сімсот пятнайцять долярів, котрі п. Анна Заярош, опікунка, отримала як сирітську часть по мужу Михайлі з Головної Каси Руского Народного Союза в Америці.

Трентон, Н. Дж. (дати не подано) 1912.
Анна Заярош.

Сьвідки:
Іван Чачко.
Марія Черемшак.

Від місцевого Уряду Руського Народного Союза в Америці. Від. 121.
Юрій Зирко предс.,
Іван Радванський секр.

Ч. 2382. КВІТ $500.00

на пятьсот долярів, котрі п. Марія Ковальський отримала як посмертну запомогу по мужу Якові з Головної Каси Руського Народного Союза в Америці.

Вілмінґтон, Дел. 2. липня 1912.
Марія Ковальський.

Сьвідки:
Василь Ґірник.
Кость Левицький.

Від місцевого Уряду Руського Народного Союза в Америці. Від. 247.
Ілько Ворис предс.,
Михаіл Возний секр.

РУХ В ВІДДІЛАХ Р. Н. СОЮЗА.

ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ. Отсим подаєть ся до відомости, що мітінґ Братства сьв. о. Николая, відділ 4., відбуде ся в неділю, дня 14-го липня 1912 р. о годині 2 ій пополудни в галі церковній. На тім мітінґу має відбути ся вибір делеґата на конвенцию Р. Н. Союза. Член неявивший ся на тім мітінґу платить 50 цнт. а урядник 1.00 дол. кари. — Н. Пупчик, предс., Григ. Підлипчак, секр., Ів. Жарський, касієр.

ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ. Уряд „Товариства Українських Соколів" відділ 170, повідомляє всіх своїх членів, що піврічний мітінґ відбуде ся в понеділок, дня 15-го липня 1912 р. точно о год. 8-ій вечером, в галі церковній cor. Greene & Sussex Sts. На тім мітінґу мусить кождий член безусловно явити ся, бо суть дуже важні справи до полагодженя. На тім мітінґу буде ся збирати місячні вкладки. Довгуючі члени мусять безусловно свої залеглости вирівнати. Буде ся принимати нових членів до Товариства без вступного а до Р. Н. Союза після статута. Неявивший ся на тім мітінґу член заплатить 50 цент. а урядник 1.00 дол. кари. — Стефан Миляновнч, предсідатель, Андрей Шостак, секретар фінансовий, Андрей Савка, касієр, Михайло Микитишин, секретар рекордовий.

ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ. Товариство „Руський Молодечий Клюб Поступовий" відділ 70, повідомляє всіх своїх членів що місячний мітінґ відбуде ся 16-го липня с. р. в гали церковній точно о год. 8-ій вечером. Кождий член повинен явити ся на сей мітінґ і вирівнати свої залеглости. Є також дуже важні справи до полагодженя. — М. Бережняк, пред., Т. Пацала, секр., 56 Sussex Str.

MAHANOY PLANE, PA. Братство сьв. Про. Ілії, від. 28. подає до відомости, що дня 14 липня відбуде ся місячний мітінґ, на котрім буде вибирати ся делеґата на конвенцію. Кождий член як місцевий так і позамісцевий має явити ся на той мітінґ. Неявивший ся член платить кару 50 цнт. а урядник 1 дол. Так само повідомляє ся усіх, що буде ся принимати нових членів до Братства без вступного, а до Р. Н. Союза після статута. — Гавр. Сопко, предс., Іван Криба, секр.

YOUNGSTOWN, O. Бр. сьв. Івана Хрестителя, від. 230 повідомляє своїх членів, що піврічний мітінґ відбуде ся 14. липня сего року, то значить в другу неділю по першім. На сей мітінґ має явити ся кождий член і вирівнати свій довг. Контрольори мають обрахувати братську касу аби з того приводу не було більше забурень. Також буде ся принимати нових членів на сім мітінґу до братства дармо а Р. Н. Союза після статута. Коли котрий член захорує, має повідомити про се надзирателя хорих першого дня, інакше не дістане своєї тижневої підпори. — Іван Федан, секретар

HAZLETON, PA. Бр. сьв. Арх. Мих., від. 85. повідомляє своїх членів, що піврічний мітінґ відбуде ся дня 21 липня, с. р. в церковній гали на норт Лаврел Ст. На тім мітінґу буде принимати ся нових членів до братства без вступного, а до Р. Н. Союза після статута. Також повідомляємо членів місцевих як і позамісцевих, щоби кождий на сім мітінґу вирівнав свій довг, понеже кождий довгуючий член за два місяці буде виключений з братства і Р. Н. Союза. Член неявивший ся на мітінґу заплатить 50 цт. а Урядник 1 дол. кари. — Мих. Мардиняк, предс., О. Шараварко, секр.

BAYONNE, N. J. Братс. сьв. Арх. Михаіла, від. 213. подає до відомости що на слідуючім мітінґу, то є 16 го с. м. буде приниматись нових членів без вступного. Також подаєсь до відомости всіх членів Братства що адреса теперішного секретаря єсть: І. Маньків 14 W. 18 St. Bayonne, N. J. — П. Радецький, предс., Ів. Язвінський, кас., Іл. Маньків, секр.

PITTSFIELD, MASS. Братс. сьв. Димитрія, від. 150. подає до відомости, що піврічний мітінґ відбуде ся дня 21 го липня, на котрім наступить справоздане секретаря і вибір нового секретаря. Всі члени мусять явити ся о першій годині по пол. на гали Куртина, при Пеке Род. — Николай Щербань, секр. 173 E. 2. St. New York City.

ROSSFORD, O. Бр. сьв. Арх. Михаіла, від. 235 повідомляє всіх своїх членів, що піврічний мітінґ відбуде ся в першу неділю по 10-тім (14-го липня). Кождий член має явити ся бо будуть важні справи. Початок о год. 1·30 по пол. Так само взиває ся тих членів, котрі довгують, щоби вирівнали свої довги, бо єсли не являть ся і не вирівнають своїх залеглостий, то будуть виключені з Р. Н. С. і з Братства. Буде ся принимати нових членів за пів вступного до Братства а до Р. Н. С. після статута. Член неявивший ся на тім мітінґу підпадає карі 25 ц. а урядник 50 ц. Ніякий член не сьміє через другого передавати гроші. — М. Цеплий, секр.

PORT JERVIS, N. Y. Братс. сьв. Арх. Михаіла, від. 198 подає до відомости всім своїм членам (і позамісцевим) що в першу неділю по 14-ім відбуде ся піврічний мітінґ при улици King No. 9. Буде приймати ся нових членів до братства без вступного а до Р. Н. С. після статута. Упрашає ся всіх членів явити ся бо маємо дуже важні справи. Вибір нового уряду і справоздане за піврік. неявивший ся член заплатить 50 ц. а урядник 1 дол. кари. — Ф. Бернад, секр., М. Ванько предс.

NEW YORK, N. Y. Тов. „Просьвіта", від. 204, подає до відома членам що місячний мітінґ відбуде ся в суботу, дня 13. липня (July) сего року о год. 8-ій вечером під числом 117 Ave A. New York. Взиває ся всіх членів, щоб явились на сей мітінґ позаяк суть важні справи до полагодженя. — Семен Сентий 218 E. 3. St. New York City.

NEW YORK, N. Y. Бр. сьв. Володимира від 108. повідомляє своїх членів, що місячний мітінґ відбуде ся дня 20. липня в гали 134 E. 7-th St. (Міллер). Початок точно о год. 8-ій вечером. Кождий член безуслівно мусить явити ся, бо суть дуже важні справи. — А. Вовк предс., Н. Олексович кас., Сг. Шевців, секр.

HOMESTEAD, PA. Бр. сьв. Арх. Мих. від. 23. повідомляє своїх членів, що піврічний мітінґ відбуде ся дня 14-го липня с. р. о пів до другої по пол. Наступить вибір делеґата на конвенцію. Довгуючі члени мають вирівнати свої залеглости, бо хто остане довжен більше як за 2 місяці, стратить право до підмоги в разі недуги. Неявивший ся член без важної причини заплатить 50 цнт. а урядник 1 дол. кари. — Гр. Білий, пр.

ПОДЯКА.

Я, низше підписана, отсим складаю сердечну подяку усім членам Р. Н. Союза, Головному Урядови тої орґанізації та урядови Братства сьв. Івана Хрестителя від. 247, в Вілмінґтон, Дел. за скоре і точне виплачене мені посмертної запомоги в сумі 500 дол.

Марія Ковальська.